

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

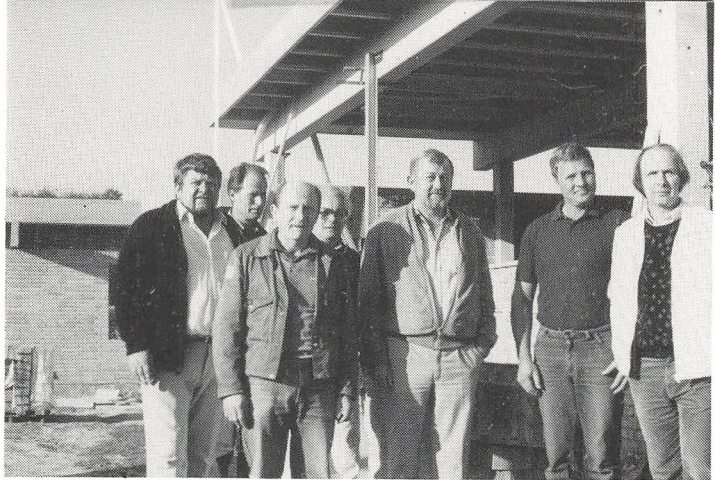
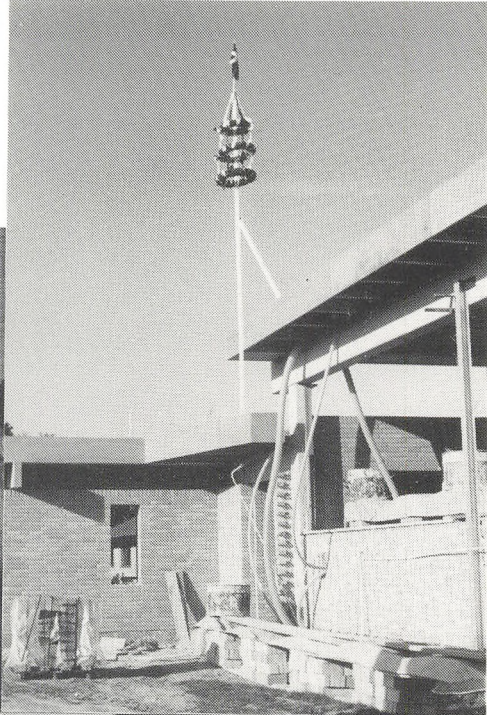
12

GLAMSBJERG FRI OG
EFTERSKOLE

ÅRSSKRIFT
1987

DANMARKS
PÆDAGOGISKE
BIBLIOTEK

SIDEN SIDST

Den store begivenhed siden sidst er, at tilbygningen til Kærnehuset er blevet færdig, taget i brug og indviet. Byggeriet blev færdig lige før jul 1986 og taget i brug med det samme, og så havde vi i juni måned en stor og dejlig indvielsesfest, der strakte sig over 2 dage. Tilbygningen rummer en foredragssal, hvor vi alle kan samles til morgensang, og hvor vi alle kan få en siddeplads. Det er fornemt. Og så er salen fremragende til teater, og den er blevet brugt flittigt til dette formål allerede i den første vinter. Vi har spillet store forestillinger som "Jagten på Lykken" - opført af efterskolens elever - "I Guder" - opført af 5. klasse - og Aladdin" opført af lærerne. Og så har efterskolens dramatikhold gang på gang fået latteren til at runge i de nye omgivelser. Salen er i øvrigt god til musikopførelse: klassisk kvartet, rock-koncert og mange små og større musikarrangementer fremført af skolens elever. Det er en fornøjelse. Derudover rummer tilbygningen et stort, lyst og meget flittigt brugt skolebibliotek samt et hæderligt lærerværelse, stort nok til at vi alle kan være der, når vi holder lærerrådsmøde, også det nyder vi. Og så er der endelig i kælderen indrettet store og gode depoter til bøger, teaterrekvisitter, teatergarderobe og til Johns store og vidtspændende pedellager. Som I vil kunne se, er mange af de aktiviteter, der før fandt sted i Pejsestuen, nu flyttet ind i den nye tilbygning, og munterheden er heldigvis flyttet med.

Tilbygningen har medført flere forandringer i resten af Kærnehuset. Det gamle og alt for lille lærerværelse er blevet til kontor for Jenny og Gitte, og jeg har fået mit eget kontor, og det nyder jeg, selv om det i det daglige er lovlig stort, men når der er forældre og elever til samtale, og når der er bestyrelsesmøde, er det rart at kunne snakke sammen i ro og fred. I det gamle bogdepot er vi i denne tid ved at indrette et fotolokale, og i Johns gamle rum er friluftsholdet rykket ind. På alle måder gode løsninger.

På personalesiden er der sket det, at Morten Winther efter 7 års ansættelse forlod os fra 1. august 1987 for at lede den store musikafdeling på Møllerup Fri- og Efterskole. Det var ikke uden vemod, vi tog afsked med Morten og Lisbeth og deres lille Sille, men i Henning Andersen, en erfaren musiklærer først i fyrrerne, har vi fået en god afløser, der kunne gå ind og overtage hele Mortens fagkreds: dansk, musik, formning og foto.

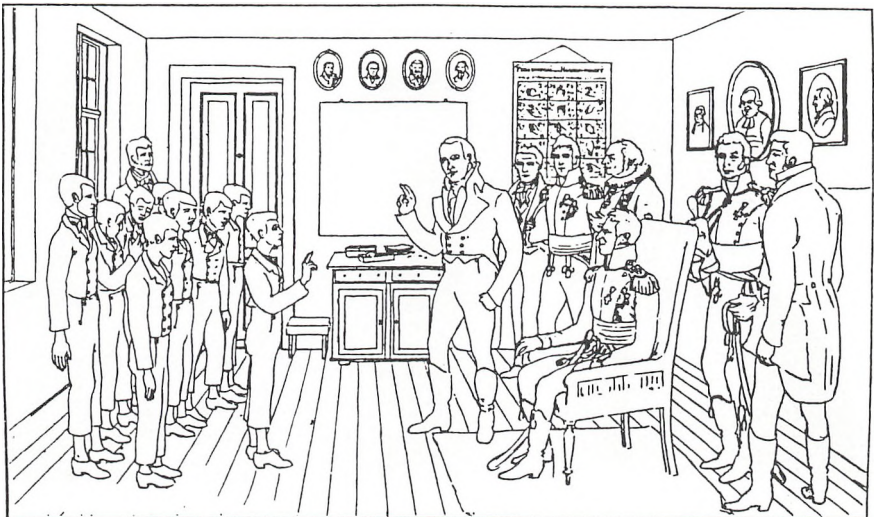
I køkkenet har vi fået Laila Nielsen som køkkenlederelev efter Anita Christiansen, der fortsætter sin uddannelse i Rudkøbing.

Og nu vi er ved personalet, skal det også her noteres, at skolen siden sidst har fejret tre 25-års jubilæer. Den 1. august var det 25 år siden Gunhild Berg Olsen blev ansat, og den 1. oktober var det Annlise Billes og Jenny Bechs tur til at runde 25 års-dagen på Glamsbjerg- Fri og Efterskole. Af forskellige grunde valgtes dog den 1. oktober som fælles jubilæumsdag for dem alle 3. Dagen blev en af skolens mærkedage, en festdag præget af at de alle tre er unge endnu, og at skolen vil kunne se frem til mange års samarbejde med de 3 dygtige piger. Og lad mig så slutte dette afsnit af med, at Mary og Evald Jakobsen efter 31 års ansættelse har besluttet at gå på pension med udgangen af dette skoleår, altså den 31. juli 1988. Dette noteres lige på dette sted, og vil så selvfølgelig få en mere udførlig omtale i næste årsskrift.

Denne rubrik har ikke karakter af en krønike, hvor alle små og store begivenheder noteres op, men det skal dog lige bemærkes, at efterskolen har taget en gammel tradition op igen, og derfor var på skitur i Norge i februar 1987. En stor og skøn oplevelse for alle deltagere. Og vi er i færd med at planlægge den næste tur - også en skitur i Norge - til februar 1988.

Afslutningsvis og sædvanligvis lidt tal: Skoleåret 1987/88 startede Glamsbjerg Fri- og Efterskole med 222 elever i friskolen og 77 elever i efterskolen, og skolekredsen bestående af tidligere elever, forældre og ansatte er vokset til 70.

Søren Henriksen

TRE GANGE 25 ÅRS JUBILÆUM

3B har altid været kvalitet i piber.
Det er det åbenbart også i piger.

Bech, Bille og Berg har været hos os i 25 år, hvorefter vi er oppe på
ikke mindre end 7 ansatte med sammenlagt 175 år på bagene.

I anledning af festdagen har årsskriftet opsøgt jubelkonerne Jenny
Bech, Annlise Bille og Gunhild Berg.

Først til kontoret, hvor Jenny Bech er ved at vande blomster.

- Hvor henter du den engletålmodighed, hvormed du møder de tusind mennesker, der stiller op foran dit skrivebord hver dag?

- Hvis jeg har tålmodighed, er det ikke noget, jeg henter, men en medfødt vuggegave. Jeg er umådelig glad for børn og unge mennesker. I dag stod der en lille pige fra 3. klasse inde hos mig. Hun havde i nattens løb broderet et nyt navneskilt til mig til mit skrivebord. Så kan man klare en hel del resten af dagen.

- Hvordan har du, som stammer fra Farsø, egentlig fundet vej til Fyn?

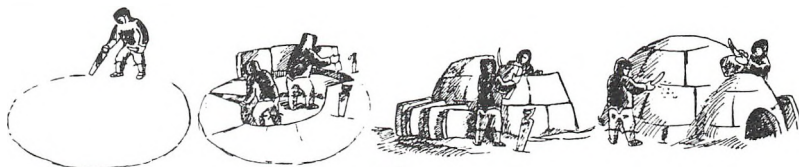
- Jeg kom til Fyn første gang i 1953, da jeg efter endt læretid på Farsø Kommunekontor blev ansat som assistent ved Dalum Kommune, Fruens Bøge, et pragtfuldt sted, hvor jeg blev i tre år. Derefter gik turen tilbage til Jylland for at afrunde min kommunale uddannelse ved en købstadskommune, idet jeg blev ansat på Silkeborg Borgmesterkontor. Der var jeg blandt andet med til at ordne ægteskabspapirer og virke som vidne ved borgerlige vielser, ikke altid en lige positiv oplevelse. - I mellemtiden havde jeg lært Peter at kende, og da han var ansat ved Sydvestfyns Kvægavlerforening og boede her i Glamsbjerg, vendte jeg tilbage til Fyn i 1957, efter at vi var blevet gift i marts måned.

- Og du syntes om stedet?

- Ja. Mens jeg var i Fruens Bøge havde jeg en god veninde, der kendte skovfoged Lerche, Krengerup, så vi tog ofte til Glamsbjerg for at træve i Krengerupskoven. På det tidspunkt vidste jeg ikke, at jeg senere skulle blive så privilligeret at have udsigt til netop Krengerupskoven hver dag fra min arbejdsplads.

- I blev altså efterhånden en familie?

- Ja. Som de fleste tidlige elever vil vide, har Peter og jeg 2 piger, Sonja, der er fysioterapeut og ansat ved Esbjerg Fysioterapeutskole, og Lilian, der lige er blevet færdig med sygeplejerskeuddannelsen og arbejder ved et handicapcenter i Vollsmose. Jeg er blevet mormor, idet Sonja og Vagn har Anne-Sophie på 2½ år, og Lilian og Michael har Anders på 1½ år.

- Hvordan kom du så ind i dette her?
- Gennem min tidligere nabo, Mogens Clemmensen, som blev regnskabsfører for skolen, da Baunsbak kom som forstander. Da det ret hurtigt viste sig, at der også var behov for en sekretær, startede jeg efter en samtale med Baunsbak med en time om eftermiddagen, men det blev hurtigt til flere.
- Der går rygter om, at du er ikke så lidt af en idrætsfan. Stemmer det?
- Jeg ved ikke, om idrætsfan er det rette ord, da man vel forbinder det med en vis entusiasme og konkurrencementalitet, og det er jeg overhovedet ikke i besiddelse af, men jeg er glad for at motionere og går til afspændingsgymnastik og spiller badminton om vinteren, morgensvømmer i friluftsbadet og spiller tennis om sommeren. Og så det bedste af det hele: En uges vinterferie i Norge på langrendsski - det er lykke! Traven i bjerge om sommeren er også skønt.
- Hvad har været den største oplevelse på skolen i de 25 år?
- Der har været så utrolig mange og store oplevelser. Det er jo fordelene ved at være gammel i gårde, at der har været så meget rigt og godt, som man er dybt taknemlig over at have fået lov til at opleve. F.eks. den helt specielle atmosfære på Skolevej, såsom juletræ i den gamle gymnastiksal med tusinder af levende lys (da det endnu var tilladt) og så en sang, så taget var ved at lette (det var før de lyddæpende pladers tid). Afskedsfest for Baunsbak med foredrag af Th. Arnfred, Askov. - Oplevelsen af den følelse af sammenhold mellem forældre- og skolekreds og lærerkollegiet, da Berg blev valgt til forstander efter en bevæget tid i skolens historie. - Forskellige koncerter, bl.a. Wandy Tworek - og nu sidst kvartetten ved indvielsen af den ny foredragssal. Mange spændende foredrag, såsom Blicheraften ved Winther, tidl. Køng Højskole, Grundtvig aftener, både i ord og billeder.
- En helt betagende oplevelse var det, da Peter og jeg på Sørenns foranledning fik lov at følge en flok grønlandske elever tilbage til Grønland. At lande med helikopter på Nanortalik i strålende sol og med havet fuldt af isbjerge, og se gensynsglæde mellem børn og forældre efter et års adskillelse. Det glemmer man aldrig.
- Og så de helt jordnære oplevelser som at se smilet bryde frem i et par barneøjne, efter at der er sat plaster på et skrabet knæ.

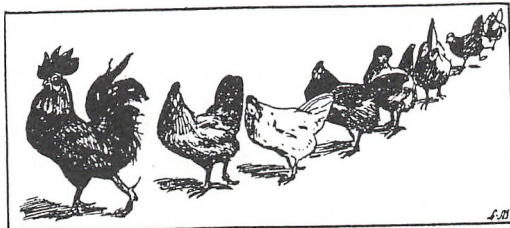
- Men den sidste store oplevelse var jubilæumsdagen her den 1. oktober, den feststemmig, der var skabt ved morgensangen og alle de smukke, varme ord, der lød dagen igennem. Det blev en dag, som jeg mindes med stor glæde.

- Så hvis du spørger, om jeg har fortrudt, at jeg, gik fra den kommunale løbebane, så er svaret ja, når jeg tænker på pensionen, men ellers har jeg været umådelig glad for at være med i det teamwork, der hedder Glamsbjerg Fri- og Efterskole.

- Hvor rejser du hen, når du skal væk fra det hele?

- Helst til Norge, men en tur til Søholm ad markvejen er heller ikke at foragte.

.....

I den stik modsatte ende af skolen troner Annlise Bille. Hun er som næsten altid omgivet af et hof af kolleger og besøgende forældre samt børn med et aktivitetsniveau, der ligger betydeligt over Dansk Standard, hvilket altsammen ikke anfægter hende - nu har hun jo så også hørt på det i 25 år og er formodentlig døv. Der er ingen tvivl om, at her befinder vi os ved verdens centrum.

Årsskriftet:

- Er det rigtigt, at du startede Fyns første børnehaveklasse?

- Ja. I august 1962 kom der en forsøgsparagraf i folkeskoleloven, som gjorde det muligt at oprette børnehaveklasser ved kommuneskoler og den lov brugte skolen her til at starte én, som ganske rigtig var den første her på Fyn, men der fulgte hurtigt flere efter.

- Hvor mange børn var der i den?

- Der var 16 børn tilmeldt til den første klasse.

- Har der været lavvande i tilmeldingerne på noget tidspunkt?

- Nej, det har ligget meget konstant på 14 - 18 børn, et enkelt år var vi nede på 8.

- Er du begyndt at se noget til "børnebørnene"
- Når man har boet i Glamsbjerg i 27 år, kender man de fleste familier og har fulgt mange af børnene og jeg har også haft adskillige børns børn i børnehaveklassen.
- Du starter jo forfærdelig tidligt hver morgen. Skal der ikke et særligt flegmatisk sind til at snuppe så megen larm så tidligt?
- Jeg synes ikke selv, at jeg er særlig flegmatisk! Organiseret larm har aldrig generet mig - altså larm, der fremkommer, når børnene arbejder konstruktivt, når der sker noget. Uorganiseret larm, larm for larmens skyld bremser jeg altid.
- Noget andet: børn og fjernsyn - den kombination diskuteres hyppigt. Det kunne være interessant at høre netop din mening om den sag?
- Jeg tror ikke, det er helt så slemt, som det har været - eller også har jeg mere eller mindre overgivet mig! Men jeg tror nu, børnene er gode til at sige fra og kræve en anden form for samvær med familien. Positivt kan man sige, at børnene har en bred viden om mange ting i dag - og det er fjernsynets skyld. Noget var de måske lykkeligere foruden, men meget kan de bruge. Det kræver bare, at de har voksne i nærheden, som de kan bearbejde tingene sammen med og det kan måske nok knibe at få tid til i en småbørnsfamilie i dag.
- Du kan da ikke nøjes med at være hos os til klokken et, vel? Har du andre gøremål i undervisningsbranchen? Er du med i "uldfolket" her på egnen?
- Ud over timerne her på skolen, som jo både omfatter børnehaveklassen og pasning af børn før og efter deres skoletid, arbejder jeg med mange "textile" ting, og i 12 år har jeg undervist i vævning på aftenskole.
- Synes du, udviklingen i de 25 år her på stedet udelukkende er gået i den rigtige retning - eller har vi tabt noget på vejen frem mod de fine omgivelser?
- Det er godt nok, at vi har fået de nye omgivelser. Her er noget mere luft herude end inde på Skolevej, men vi er derved også blevet en større skole og det er svært at have den samme kontakt med alle, som vi havde i gamle dage.
- Savner I ikke bondegården derude i Knold?

- Savner er et mærkeligt ord! Hvis du mener, om vi fortryder, at vi solgte gården, så gør vi det ikke - vi valgte jo selv at flytte, mens vi kun havde gode, dejlige år at se tilbage på og vi nyder, at vi ikke er afhængige af dyr og jord, der skal passes. Vi mindes selvfølgelig tit ting derudefra og vi glæder os over, at de nye folk derude tilsyneladende har den samme glæde af at bo derude, som vi havde.

- Hvad kunne du ønske dig af de næste 25 år?

- Det var et stort spørgsmål. Der er meget, man på verdensplan kunne ønske anderledes i løbet af de næste 25 år. Man er en gang imellem flov over at tænke på, hvad det er for en verden, vi giver videre til vore børn. For mig selv vil jeg håbe, at jeg fremover vil være lige så glad for at arbejde med børnene, som jeg har været hver eneste dag i de 25 år, der gået og for skolen vil jeg ønske, at den må blive ved med at kombinere højtflyvende planer med det at have begge ben på jorden - somden har gjort det imin tid her.

- For resten: er du aldrig i dårligt humør?

- Du får det til at lyde som om jeg er dødkedelig. Først det flegmatiske og nu mit humør! Jeg har det nok præcis som alle andre - men jeg har aldrig syntes, at mit eventuelle dårlige humør behøvede at gå ud over andre - og så er det umuligt at praktisere et dårligt humør ret længe, når man er sammen med børn i den alder, som jeg arbejder med.

Som man vil forstå af ovenstående er Billerne ikke bønder mere. De købte Pouls og Littas gule hus i Flemløse, hvilket medførte, at familien Svendsen blev villaejere i den fine ende af Glamsbjerg.

Gunhild derimod er blevet ved landbruget. Hun får lov til at undervise heroppe nogle timer om ugen.

Man skal være om sig for at få stoppet Gunhild og få en snak med hende:

- Du er jo ældst i gårde her på stedet, fordi du også har været elev her. Hvor kommer du fra og hvordan fandt du lige Glamsbjerg?

Som 15-årig kom jeg fra Skovstrup i Tommerup kommune til Glamsbjerg Fri- og Efterskole og tog efter 2 1/4 års meget koncentreret undervisning præliminæreksamen. Som lærerstuderende var jeg i praktik på skolen - senere blev jeg gift med Holger - og han tog mig med tilbage til Glamsbjerg.

- Bliver du aldrig træt af at arbejde for elevforeningen.

- Arbejdet i Elevforeningen er ikke særligt krævende, men jeg tror, det har betydning for skolen, at der er en direkte kontakt til fortiden. En gennemgang af Elevforeningens medlemsliste bekræfter mig i, at den har levende kontakt langt tilbage.

- Synes du, de nye bygninger og udflytningen svarer til forventningerne?

- Selv om vores første byggeplaner blev kraftigt beskåret, synes jeg bygningerne karakteriseres af åbenhed og rummelighed og jeg føler, at det også er grundlæggende elementer i vort skoleliv. Helt konkret glæder jeg mig dagligt over at færdes på skolen og at bruge den - og jeg beskæftiger mig kun lidt med de eventuelle mangler.

- Hvad blev der egentlig af Summerhillskolen og open plan og alle vore drømme? Hvor er "Swing College".

- Jeg tror, at vores store optagethed af Summerhillskolen og vore meget forskelligartede oplevelser i "Swing college" ligger som et værdifuldt erfaringsgrundlag for meget af det, vi laver i dag. For mig er det stadig meget vigtigt, at børnene tager initiativer og oplever, at de har medansvar for deres eget og deres kammeraters skoleliv.

- Open plan?

Det kan være:

- at det er naturligt at gå ud og ind hos hinanden

- at være flere lærere sammen om flere børn,

- at have gæster i klassen, på skolen

- at vi bryder skemaet om eller ned jævnlige

--- alle de ting, der gør skoleåret besværligt, fordi vi tvinger hinanden og børnene ud i nye situationer - og holder os levende.

- Er du lige så meget landmandskone som lærer - og hører du også til "uldfolket"? får og så videre?

- NEJ! Jeg er først og fremmest lærer. Min indsats som landmandskone begrænses til at køre ud med kaffe i høst, hvis jeg ikke skal til møde på skolen! - eller trykke på en knap til kornelevatoren. Min fritidsinteresse, fåreholdet, bruger jeg imidlertid megen tid på, og her trækker jeg på landbruget til slæbearbejdet, rengøring, fodring og lignende; men livet på landet med familie, dyr og planter giver mange glæder og flere dimensioner i min tilværelse.

Gennem arbejdet med uld, spinding, vævning og strikning, får jeg tilfredsstillet mit behov for at skabe og forme noget helt fra bunden. At træde rokken, mens uldfibrene glider gennem fingrene, er en proces, der skaber ro i sindet og giver tankerne næring og styrke.

- Er det rigtigt, at du og Jette er formænd for hver sin Brugs?

- Ja, ved at være i Køng Brugs' bestyrelse får jeg indblik i en helt anden verden, og på en naturlig måde kontakt til lokalsamfundet.

- Vil det sige, at du tror på andelstanken?

- Andelstanken er efter min overbevisning et godt udgangspunkt for betydningsfulde fællesskaber, men det teknificerede og konkurrenceprægede samfund vi har fået skabt, har medført, at andelstanken har svære vilkår, fordi idealisme i høj grad er afløst af egoisme og selvoptagethed.

.....

Og trioen swinger videre. Velkommen i den stigende skare af mimrepædagoger!

NM

PS Til forklaring for uindviede: "Swing College" var det navn, vi brugte om efterskolen på det gamle "Gyfa", det nuværende "Jaust Hus". Den bygning inviterer åbenbart til kælenavne.

KAMPEN MELLEM ASER OG VANER

Dette mytologiske drama er beskrevet flere steder, I det store visionsdigt fra vikingetiden VØLVENS SPÅDOM, her i Martin Larsens gendigtning (vers 21 - 24), beskrives hændelserne således i ordknap sagastil:

Hun mindes første
fejde i verden,
da grumt spiddet
Guldveig vakled,
og i Højs hal
hun blev bålsat;
trefold brændtes
den trefold bårne,
ej blot een gang,
dog end hun lever.

Heid lød navnet
i hvert hus, hun kom,
vølv vidsynet
med visdomsstave;
sejd fulgte gæsten,
sejd var hendes glæde,
og onde kvindfolks
yndest vandt hun.

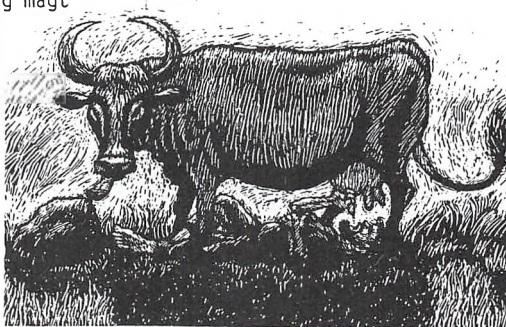
Da gik hver hellig magt
hver høj guddom
frem og holdt råd
om ret og orden:
Skulle aser bære
al den modgang
eller hver hellig magt
hævne tabet?

Ud mod fjenden
fløj Odins spyd,
det var første
fejde i verden;
brudt lå Asgårds
bjælkemure,
da våbenvante
vaner stormed.

Note:

Høj = Odin

Heid = Guldveig

Deyt su er Deydun he
 ytir. Stend uppa Val
 holl. 7 bighur bar ap tim
 um tries hefs er Lerad
 heitir. Run dnoelbar mi
 do. Sanda dlla kyn hui
 Les XXXIII Eddu.
 Dami Soqu.

Hier mat
 Sijta an **Valholl** Dins. sm er Jan
 Konglega Hof 7 spalla

KAMPEN MELLEM ASER OG VANER.

Efter drabet på urtidskampen Ymer skabte aserne en tre-delt verdensorden med Asgård i midten af verden som gudernes bolig, med Midgård som menneskenes land, og yderst ude, ved verdens rand, Udgård, hvor jætter, bjergriser og rimturer huserede. Der oprinder en lyksalighedstilstand, en uskyldens tid, hvor guder og mennesker lever i fred med sig selv, hinanden og den omgivende natur. "Aserne selv og deres kvinder gik rigt prydede med ringe og smykker, der fik deres lyse hår til at stråle og sendte glans ud over den ganske verden. De sad ved tavlespil og lo, så at luft og hav og jord blev fulde af glæde derved". (Vilhelm Grønbech). Med andre ord et nordisk paradys. Men intet paradys uden en slange.

Slangen hed Guldveig. Hun er en fremmed, der kommer vandrende, ingen ved hvorfra, og aflægger besøg i Midgårds bygder. Hun ægger kvinderne med sin sejd- og tryllekunst og forleder dem til havesyge, magtbegær og alskens liderlighed. Menneskelige tragedier, ægteskabelige forlis, selvmord og drab er den bitre skål, som bygden må drikke efter Guldveigs besøg. Vandringer ender til sidst i Asgård. Men guderne ser straks, at hun er et farligt kvindemenneske. De farer på hende, stikker hende med spyd og tænder bål under hende. Det første heksebål flammer i Norden. Guldveig kan brænde, men forgå kan hun ikke. Tre gange vandrer ulykkesfuglen gennem Midgårds bygder, og tre gange brændes hun af i Asgård.

Da står pludselig et fremmed folk på Idasletten midt i Asgård. De kalder sig vaner, og kræver bod for vanegudinden Guldveig. Aserne er rede til at betale en bod, men vanernes krav er ublu, de forlanger halvdelen af asernes verden: Det halve af Asgård, det halve af Midgård og det halve af Udgård, ejendomsret, brugsret, kort sagt magt. Aserne synes, at det er en dårlig vane at aflevere det, de selv har aset og maset med at få op at stå, så deres svar bliver ordløst, men forståeligt: Odin kaster sit gode spyd Gungner ind midt i vanernes flok med drab til følge. Forhandlingerne er afsluttet. Vanerne griber til våben og stormer frem til stavgærdet omkring tingstedet, og bevæbnet med egne våben og gærdestave går de til angreb på aserne. Kampen bølger frem og tilbage. Drøje hug falder til begge sider. Til sidst går de klogeste imellem og standser kampen. Slagsmålet af-

løses af nye forhandlinger, der ender med et stort og på mange måder forbilledligt forlig. Først konstateres det, at de to folk - de to gudeslægter - er jævnbyrdige, og at de derfor ikke skal gå hinanden i bedene. Nok var to vaner blevet dræbt, men begge to på asernes område. Så det ville være fint, hvis vanerne kunne få en as med sig, der kunne hjælpe dem med at opbygge deres egen verden et andet sted, end det af aserne valgte. Og så kunne denne as samtidig være et slags gidsel, og omvendt skulle aserne så have et vanegidsel. Vanerne udpegede Njörd, der efter vaneskik - uvane ville vi nok sige - havde været gift med sin søster og med hende avlet to børn, Frejr og Freja, der fulgte med deres far ind i asernes rige. De tre vaner blev sat til at passe helligstederne i Asgård og Midgård, og det gav dem i tidens løb stor anseelse og megen magt. Så for vanetænkningen var det et fint forlig, sådan set. Men hvad fik de bortdragende vaner så med sig. De fik Høner, som aserne fremhævede for sine synlige fortrin: en stor, stærk og meget smuk mand, en rigtig høvdingeskikkelse, og - sagde de - dertil forsynet med ægte høvdingesind: god til at skære igennem, god til at træffe afgørelser, også de nødvendige, ubehagelige. Ham ville vanerne være godt hjulpet med - sagde aserne - men troede åbenbart ikke selv på det, hvorfor de da også lod Mimer følge med, så han kunne give Høner gode råd. Mimer var en klog mand, hos hvem Odin havde vovet sit ene øje og til gengæld fået indblik i al Mimers visdom, og derfor kunne man godt undvære ham i Asgård. Før de to gudeflokketog tog afsked med hinanden og de gensidige gidsler, blev pagten bekræftet. Det kunne være sket skriftlig, men da kun aserne kendte til runer, brugtes en anden måde. Et stort kar blev stillet midt på sletten, og så gik alle frem og spyttede deri. Da Odin og den ældste vane havde spyttet, kiggede de på hinanden og ned i karret og på hinanden igen. De var enige. Gudespyttet skulle ikke gå til spilde. Odin skabte et menneske deraf, og Vanen gav ham navn og vanevisdom. Kvaser skulle han hedde, og han skulle være et omvandrende leksikon, som kunne besvare alle spørgsmål, både af timelig og åndelig karakter. Kvaser skulle vandre rundt blandt guder og mennesker i Asgård og Midgård og besvare deres spørgsmål, men aldrig selv oprette en lærestol. Kvaser blev en efterspurgt gæst overalt, hvor han viste sig. Til sidst udbredte han sin virksomhed til Udgård med, og det blev hans skæbne. Det er en grum historie, som kan blive fortalt i næste årsskrift.

Her skal blot fortælles, at i lang tid gik det godt for vanerne med Høner som leder. Han støttede sig til Mimers gode råd. Til sidst fik Hønerden tanke, at han ikke alene var en smuk og statelig mand, men at han også var en klog mand, der godt kunne klare forretningerne uden Mimers hjælp.

Men da Høner et par gange på det nye vaneting havde afslået at tage stilling til sager, han ikke kunne overskue med ordene: "Det må I selv finde ud af", syntes folk, at han var blevet en dårlig vane. De satte ham derfor fra styret, og da han således ikke mere ville få brug for Mimers gode hovede, huggede man det af og sendte det tilbage til Asgård, mens kroppen forblev hos vanerne. Odin ærgrede sig over, at Høner havde dummet sig, selv om det var forventeligt, men på den anden side var Odin glad over at have Mimers hovede tilbage i Asgård igen. Odin lod hovedet balsamere og spurgte det ofte til råds. Mimer gav fortsat forstandige råd, kolde og klare. Odin fulgte rådene, men opdagede først for sent, at det var halsløs gerning at følge råd, der nok var hoved, men ingen hale i, og hvad værre var, intet hjerte i. Såvel guder som mennesker skal betænke, at vi har både hjerte og hjerne, og at fornuften har hjemme i hjertet og forstanden i hjernen, og at det er ilde, når fornuften går fra forstanden.

Med denne historie om striden med vanerne, som føres med mange midler, forlader aserne og deres verden uskyldighedstilstanden. Med drabet på Guldveig og den midterste vane, med bedraget om Hønens evner og med Mimers hjerteløse råd, lukker aserne porten til det nordiske paradys, og den lange række af begivenheder, der ender med verdens undergang i ragnarok, sættes i gang.

Søren Henriksen

OM LÆRER ANDERSEN AF LÆRER ANDERSEN

OM LÆRER ANDERSEN

AF LÆRER ANDERSEN

Efter snart tyve år som lærer, kan det vel næppe undre mange, at undertegnede, lærer Andersen, af og til har stillet sig selv spørgsmålet: Hvad er undervisning egentlig for noget? - Og jo flere svar han har fremtvunget, jo flere nye spørgsmål er dette første, tilsyneladende enkle spørgsmål blevet til.

Desværre - eller måske heldigvis - bliver den slags spørgsmål med alderen mere nærgående og til tider desuden måske både frustrerende og pinlige. De nærgående er udmærkede - hvis man da ellers prøver at besvare dem. De kan dog hurtigt blive pinlige, når de er umulige at give fornuftige svar på.

Hvad skal man f. eks. stille op med disse her?

Hvorfor får man børn?

Hvad opdrager vi børnene til?

Hvad skal vi undervise børn i?

Hvad er en skole?

Hvad er nyttig viden?

Hvad er virkeligheden?

Hvad er målet for opdragelse, undervisning - livet?

Kan man opstille livsmål for andre mennesker?

Hvem skal bedømme resultater?

Ja ikke! Hvem vil svare? Hvert svar afstedkommer nye spørgsmål:

Er der forskel på "mine", biologiske børn og de andres?

Er målet glade mennesker, autoritetstro mennesker, filosofiske, praktiske, intellektuelle eller loyale...?

Skal forældre, lærere, politikere, præster, sergenter, én selv vurdere mål og resultater?

Nogen skal svare. Det skal vi vel faktisk alle sammen, og da menneskeheden traditionelt søger at finde endegyldige, éntydige svar, så kan svaret være, at der måske slet ikke findes et svar, men mange svar. Render hver enkelt af os ikke rundt med vores egne svar? Har hver enkelt ikke både mulighed og ret til at have sine egne svar og vælge sine egne mål for sit eget liv?

Hvad gør nu stakkels lærer Andersen?

Han har også sine egne spørgsmål, svar, holdninger og livssyn. Og han vil gerne ud fra disse tilbyde sine elever lidt af sig selv. Derfor vælger han også de ting, som han synes er de væsentlige i livet som grundlag for sin undervisning.

Sådan gør også lærer Hansen og lærer Pedersen - og eleverne kommer derved i skolen (også i skolen) ud for en masse livsholdninger og synspunkter og vil derved selv stille spørgsmål til livet og dets muligheder. - Og er det ikke først og fremmest det, mennesket har brug for, inden det begynder at studere matematik, håndarbejde og andre videnskaber?

Formning, musik, sløjd, håndarbejde, dramatik m.fl. er fag, der i det meste af lærer Andersens samtid har stået noget i skyggen i forhold til andre fag.

Masser af skoleelever har i denne epoke af undervisningens historie været udsat for faren for at blive "halve mennesker", uden autoriseret tilladelse til at glædes ved oplevelse, fantasieren, fabuleringen, eksperimenteren, improviseren

Heldigvis var der dog både lærer Andersen og andre frelstede, som trodsede kravet om "nyttige" kundskaber og fortsatte med at undervise i disse fag. Og se! I dag er det et naturligt krav, at eleverne skal undervises også i disse fag og derigennem blive "hele mennesker".

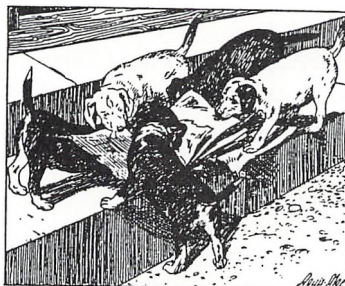
Traditionelt er skolens fag dog stadig i princippet delt i to grupper: Boglige fag og kreative fag, hvis væsen og udkomme kan opstilles i følgende stærkt generaliserende skema i form af stikord:

KUNDSKABSFAG	KREATIVE FAG
øve	lege
træne	eksperimentere
lukket	åbent
konvergent	divergent
problemløsende	problemskabende
fastlagt	fleksibelt
fejl er negativt	fejl er positivt
specifik viden	generelle begreber og principper
specifikke færdigheder	generelle strategier

- Og traditioner er svære at ryste af. Så selvom lærer Andersen underviste i disse fag, så gik der mange år, inden han fandt ud af, at det var muligt at arbejde kreativt med de kreative fag, d.v.s. at man godt kan bruge alle de muligheder, der er opremset i skemaets højre side: Altså skabe billeder, skabe musik, som udgår fra én selv, frem for at forsøge at reproducere det, man fra andre tror er virkeligheden.

Tegningen behøver ikke at ligne TV-skærbilledet. Musikken behøver ikke at lyde som Kim Larsen i stereo.

Lærer Andersens opgave som lærer måtte herefter være den, at få eleverne til at tro på, at de havde de samme muligheder, og forstå, at det almindeligt brugte udtryk i TV's sportsinterviews: "Er du en ny Ole Olsem m.fl.?" er både nedværdigende og uacceptabelt. (Hvem i alverden ønsker at blive til en ny Ole Olsen. Man vil vel helst være sig selv. Og hvad med Ole Olsen? Er han mon interesseret i flere Ole Olsen'er?)

At elevers og forældres forventninger til skolen stadig i overvejende grad fungerer to-delt med vægt på skemaets "nyttige" venstre side, kan lærer Andersen konstatere via en del af eleverne, der dukker op til hans undervisning. De vil gerne have de kreative fag, men de vil helst ikke være kreative. De vil helst forblive "nyttige samfundsborgere" og måle sig med deres forbilleder.

Og det synes lærer Andersen ikke er nok!

Måske burde lærer Andersen stille sig selv nogle helt nye spørgsmål:

Er børn og unge kede af et "almindeligt, kedeligt" liv?

Er børn og unge interesserede i at være kreative?

Hvorfor skal man være så bevidste om alverdens ting?

Hvorfor skal man være så kreative?

Er børn og unge ikke bare samfundsressourcer, som skal føre det bestående videre?

Og hvad skal lærer Andersen så undervise i?

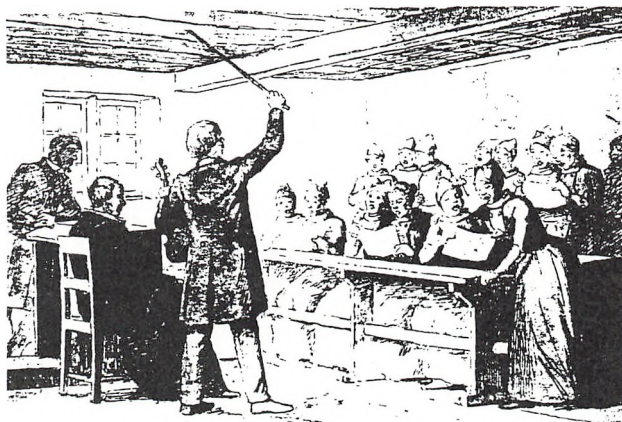
Måske viser det sig, at der ikke er ét svar ...

Måske er der mange svar.

Måske

osv.

lærer Andersen,
Henning

NORDKAP RETUR

Mange aftener er gået med forberedelser, som var det en ekspedition a la Livingstone, bøjet over kort eller andres beretninger. Der er lagt budget - Statsanstaltens bonusudbetaling er kærkommen. Den rækker til en campingvogn. Fordvognen er gået efter i alle tænkelige kroge af ikke mindre end tre forskellige værksteder. Besætningen er udtaget: Erna, vores datter Hanne og hendes to piger Sanne og Bente samt under-tegnede.

Vi er besat af Nordkap.

Hvorfor ved vi ikke rigtig, vel fordi der er noget definitivt over ordet Nordkap. Og så fordi vi i forvejen har store og dejlige erfaringer med Sverige og Norge.

Ferien er kommet. Nu skal det være.

....

Onsdag den 25. juni.

Vi ruller op gennem Jylland mod Frederikshavn. Forventningerne er enorme. Der er 2700 km til den anden ende. Vejret er ikke ligefrem sommerferieagtigt, men det er fint at køre i.

Vi skal overnatte i Vendsyssel på gode venners gårdsplads. Vi bliver modtaget med alt til faget hørende. Hvad gør man ikke for folk, der er blevet vanvittige. Man er lidt misundelig, fordi man selv er skør nok til måske at gøre det samme. Vi slår ædelmodigt ud med hånden og inviterer hele familien med nordpå. Men man undskylder. Der er kaniner at passe, ikke alle er skolelærere og så videre.

Natten er lidt urolig. I morgen går det for alvor løs.

Torsdag.

Tidlig morgen. Kursen sættes op over Sverige mod den Botniske Bugt. Stena Lines kæmpefærge "Stena Jutlandica" sluger det ene lastbiltoget efter det andet med personbiler og campingvogne som dessert. Der er alt ombord, måske med undtagelse af søgang. Ikke som i mine unge dage, hvor man tog D.F.D.S.'s kreaturbåd fra hovedstaden til Randers i bragende storm fordi det var billigt. Her forsvinder børnene i et til lejligheden udlagt kæmpelager af farvede bolde, mens de voksne beslutsomt opsøger den taxfrie for at spare 7.50 på en halvflaske, som de under normale omstændigheder slet ikke ville have købt. I køen kører vi om kap med indkøbsvogne. Hvem kan møve sig ind foran den anden på den mest elegante og modbydelige måde? Altsammen i en butik med en komplet samling af det aller mest unødvendige i denne verden.

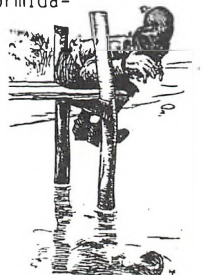
Indsejlingen til Göteborg er lige god hver gang. Skærgården. Den flot-svungne bro over havnen. Skibet sejler meget, meget langsomt. Det kan med nød og næppe gå under broen. Der er vel 40 cm at give af. Det gipper i småpigerne, men det går lige.

Så er vi der. Trafikmæssigt er Göteborg et helvede. Men prøv at køre forkert i Göteborg og du ender altid ved en ganske bestemt benzintank, hvorfra det er let at finde vej.

Så slipper vi endelig ud af virvaret. Det regner. E 3 er fyldt af kæmpemæssige lastbiler med alt for store anhængere. Det rykker slemt i campingvognen, når de overhaler.

Vi spiser frokost i nærheden af en sø (det gør vi faktisk altid i de kommende tre uger). Det styrtregner stadig. Nogle planer om at se Götakanalen må lægges til side for denne gang. Selv om vi har svoret at holde os til 300 km om dagen, beslutter vi at nå så langt som muligt den dag. Det rækker til godt og vel Örebro.

Krakaborg hedder campingpladsen i Arboga og vi bliver modtaget, som var vi familiens kære ventede gæster. Svenske campingpladser er formidabelt gode. Kun støjen fra E 3 generer en smule.

Fredag.

Vi har bestemt, at vi vil se både Uppsala og Trondheim domkirker og lade dem konkurrere. Uppsala er en by præget af ærværdige traditioner, akademisk blæserøveri og duften af århundreder fra kirke og universitet. Men som i enhver svensk by en blanding af alt, pludselige punkergrupper, hvidjakkede herrer, der forsøger at ligne skibsredere, ja måske er det, sorte mindretalsøjne, sportstræuede unge o.s.v.

Selvfølgelig er domkirken imponerende, men personlig foretrækker jeg landskaber med spredte klatter af falunrødt fra træhusene.

Få timer senere er vi ved den Botniske Bugt. Småpigerne synes, det lyder så skægt, at de smager på ordet: Den BÅÅTNISKE bugt, ha ha.

Vi slår os ned i en vig ikke langt fra en cellulosefabrik. Vi er så småt ved at være en sjældenhed. Danskere tager til Skåne, Dalsland og Dalarna, sjældent længere. De næste to dage ser vi ikke en eneste dansk nummerplade men et stigende antal finske.

Lørdag.

Lange stræk gennem omtrent ensartede byer med træindustri og småhavne ud til bugten.

Solen har lidt svært ved at komme ned efterhånden. Vi får vore måltider og øvrige vaner forrykket. Morgenmæden er sjældent færdig før 11 og frokosten bliver så ved tretiden og middagen ved nitiden om aftenen. Komme i seng kan vi ikke, fordi det er så lyst. Selv om det er koldt fryser vi ikke. Vi har gasvarme.

Dagen slutter i Umeå på turens flotteste campingplads. Her er ingen danske vogne, men en million tyske. De har flotte vogne og er praktiske folk, som vi kan lære en masse af. De har været af sted længe, er så at sige en slags campingpensionister, der er godt kendt med vejnettet på Nordkalotten.

Vi har aldrig snakket med så mange mennesker, som siden vi fik denne campingvogn. Man er jo meget udenfor og det er de andre også. Børnene har særlig let ved at komme i kontakt.

Men én barriere overskred vi aldrig: finsk er ikke for hvide mennesker. Herom senere.

Søndag

Visse navne har i mine øren en særlig klang: Ganges, Alice Springs, Nordkap, Mariager, Amazonas og Haparanda. Langt deroppe, hvor bugten slutter, ligger den, Haparanda, og i min forestillingsverden har den altid været udstyret med sære halvrussiske bygninger, jernbanebro til det krigshærgede Finland og samer i gaderne. Hvor er det pragtfuldt når ens drømme går i opfyldelse. Den by er noget særligt. Dens arkitektur er fabelagtig. Her er det hele; den halvrussiske træbygning i to etager, et moderne bankbyggeri, en kedelig hotelbygning, en typisk svensk højskole, en bygning fyldt af snedkerfinurligheder, små huse, store huse, træ og sten - den ligner ikke andre byer.

Det har regnet hele dagen. Campingpladsens høje græs sjasker os om benene og vi må klare os med 12 Volt i nat. Men vi ligger på Sveriges østligste punkt og kan se over til Finland på den anden side af Torneå.

Mandag

Jeg finder det opportunt at købe et kompas. I sportsforretningen træffer vi en Smålænding, der røber, at også han skal til Nordkap. Hans humør er toppen af dagen, han beundrer uforbeholdent de tapre danskere, der er så langt hjemmefra, vi må følges og synes jeg ikke, det er et dejligt land, og tror jeg ikke jeg kan finde vej op uden kompas. Munden går på ham og han er svær at slippe af med.

Vi går ind på turistkontoret og spørger turistchefen, om han kan sige os den bedste vej til Nordkap (hvortil der stadig er ca. 800 km.). Han svarer at "vi rekommanderar den svenska vägen upp". Javel ja.

Men Finland ligger lige der og lokker og ser mystisk ud. Så vi gør det modsatte, kører gennem Finland.

Nu begynder et mareridt.

Over butikker, på skilte, reklamer, overalt står bogstaver sammensat til komplet uforståelige ord.

Koksikukkolainen!

Jeg har været sproglærer i mange år, er vant til at klare mig. Sprog er bare noget man bruger. Men dette her. Man får ikke et ben til jorden. Febrilsk ser jeg på næste skilt. Nej. Næste. Nej. Men nu kommer et bynavn: Rovaniemi.

Vi drejer af mod Rovaniemi. Og nu begynder en oprømt samtale i bilen om dette såkaldte sprog, finsk. Vi trøster os. Et eller andet sted har vi hørt, at de fleste finner taler svensk, der pludselig står for os som vort hjemlands vemodige sprog, der ganske vist heller ikke er til at forstå men på en anden måde.

Da vi første gang holder ved en benzintank, går situationens alvor op for mig. Den unge mand, der betjener os, taler finsk og ser finsk ud. Og det bliver han ved med. Mærkelig fyr. Vi går over til fingersprog. 120 Finmark. Nikken. Smilen. Den hvide mand har mødt den indfødte. Hej. Udmattet falder jeg ned bag rattet og fortsætter mod nord. Hvem lærer dog de mennesker at tale? Det er jo ansvarsløst. Kun langsomt går det op for mig, at de faktisk alle forstår dette overraskende sprog.

Tyskerne brændte alt på Nordkalotten, da det led mod enden. Rovaniemi er en af de byer, der er helt ny. Uden for kirken er der en krigerkirkegård. Vi betragter hundrede af bittesmå gravsten med navne på faldne soldater og kommer pludselig i tanke om, at Finlands nære historie er en barsk affære. Vi er meget tæt ved Rusland nu (I næste by står et skilt: Murmansk 303 km) .

Den verdensberømte finske arkitekt Aalto stod for genopbygningen af Rovaniemi. Den skulle have form som et rensdyrgevir, mente han. Det var nu nok lidt opstøltet og i hvert fald ikke til at se. Men bygningerne er specielle, særlig tagkonstruktioner ser anderledes ud. Skønt museer er lukkede om mandagen, kommer vi ind og ser samernes samlingsbygning midt i byen.

Vi passerer Polarcirkelen nu og meget passende standses vi nu af ingen ringere end Julemanden, der står i vejsiden og vinker. Pigerne er begejstrede. Santa Claus har selvfølgelig en gigantisk souvenirshop. Pigerne og julemanden taler julemandssprog, som kun børn og julemænd kan forstå. Imens køber de voksne ting og sager, hvilket jo nok også er den skumle hensigt.

I øvrigt synes vejbygningen at være hovederhvervet i Nordskandinavien. Vi render ind i 18 km vejarbejde, 16 km vejarbejde og atter 18 km vejarbejde. Huller så store som bilhjul og en maxfart på 25 km i timen. Vores humør hænger i laser hen ad vejen.

Vi finder en campingplads ved Orakoske.

Her opdager bilens fører, at en campingvogn er udstyret med en såkaldt påløbsbremse, der sidder fast, når man bakker. Desværre opdager han det lidt sent og brænder det halve af koblingsbelægningen af, hvilket lægger en utrolig stank over store dele af Nordfinland.

Lad mig sige det helt klart, som det hedder i behersket sprog: det er ubehageligt at stå 2000km hjemmefra og finde ud af, at man vist skal gå hjem.

Nå, det går ikke så galt, men nerverne er kommet lidt uden på tøjet. Hvem var det, der hjemme sagde, at det charmerende ved en sådan tur, er det uventede?

Tirsdag

Og så kører vi for resten ind i Lapland og solen går ikke ned de næste ti dage.

Det er ubeskrivelig skønt. Koldt. Klart. Ensomt. Ilt i overflod. Rensdyr. Hist og her tre huse, og en prosaisk benzintank og en grinende same.

Det er nu, de lange ensomme stræk kommer. Her hvor man er glad for at have en campingvogn med. Det kan vel ikke gå værre, end at vi standser og går i seng og ser, hvad morgendagen kan bringe.

Vi får lært at tanke op, når der kommer en tank og vi hilser oprømt på enhver modkørende. "Hej - har du også vovet dig ud i vildmarken".

Vi skrår op mod Norge gennem en lille by med det halsbrækkende navn Kangasniemi og over grænsen til den norske by Karasjok.

Onsdag.

Over for os på campingpladsen holder en bus med turister. De medbringer en meget stor lastbil, der er indrettet med køjer og feltkøkken. Også de skal til Nordkap. Det skal alle her - eller også kommer de lige derfra. Der meldes for resten om snestorm deroppe i dag. Vi smiler lidt. Vi skal nok forskrækkes. Men da vi får købt en avis, ser vi, at det passer; vejen det sidste stykke til Kap er lukket.

Vi tager os tid til at se byen an. I Brugsen vrimler det med farvestrålende hovedbeklædninger, der ikke ser spor "turistet" ud. Her er en af samernes byer i sandhed. Men tro ikke, at civilisationen hører op af den grund. Der bliver ved med at være TV-antenner, biler, butikker lige til det sidste.

Madvarer er dyre eller slet ikke til at få. En lørdagskylling koster 76 kr. Frysediskene er fyldt med alle former for fisk. En gastronom ville græde øjnene ud heroppe.

Så går det mod Lakselv.

En same standser os. Skind?

Han er slet ikke til at stå for. Han har fire skind til salg. Andre steder har der været sneisevis plus en masse dillerdaller fra Hongkong. Men han her er en lille fattig same, der har puslet grundigt med sine fire skind, for nu kommer turisterne og de har rare penge med.

Vi køber to og opdager mange dage senere i Sydnorge, at vi har gjort en god handel. Vi har købt til halv pris. Så ham kan vi godt lide. Nu kan han så gå i et halvt års mørke og forberede den næste sæson.

Vi gør et kort ophold i Lakselv, hvor vi når Ishavet.

En mekaniker fortæller os, at han kører til Oslo af og til. Det tager ham 20 timer (han kører selvfølgelig gennem Sverige). Han skal til Legoland snart med sin søn. Norske børn skal have været i Legoland. Det er et prestigespørgsmål.

Vi kommer ud på Porsangerhalvøen. Bjergene her er de rene skære havefliser af fineste kvalitet. Vi får det, som børn der går ved stranden og ikke kan bestemme, hvilke sten de skal tage med hjem. Vi må opgive. Men man kan blive helt skør af at tænke på, hvad man kunne lave hjemme i haven af alt det her.

Ad en efterhånden noget betænkelig vej når vi det europæiske fastlands sidste parkeringsplads, færgehavnen Kaafjord. Herfra må man fortsætte med skib til Honningsvaag for at komme de sidste 40 km til Nordkap.

Det er ved at være sent. Her er et cafeteria og en ventesal med toiletter. Samt en masse biler og busser, der venter på færgen.

Her er 4 grader varmt - eller koldt.

Vi bliver natten over sammen med fire andre vogne. Vi sidder længe oppe. Vi håber, at solen får en chance. Og sandelig: ved halvettiden får vi 30 sekunders midnatssol. Det er utrolig flot. Pigerne spiller badminton udenfor og kan ikke forstå, at de skal være stille, fordi man sover rundt om i biler og campingvogne.

Jeg hænger lidt med ørerne. Ovre i cafeteriet har jeg hørt, at det vil koste os 1000 kroner at nå det sidste stykke. Det har vi også, men så har vi ingen reserver til den lange tur ned gennem Norge. Uden større dramatik beslutter vi at stryge Kap, men vi vil tage sejlturen over til Honningsvaag i morgen.

Iøvrigt var det rigtig nok med den snestorm, siger de her. Men der er ryddet igen.

Vi plejer at overnatte på campingpladser, men det går helt uden problemer at overnatte på parkeringspladsen. Og gassen sørger for varmen. Men mon vi har nok? Og hvor kan vi få mere?

Torsdag.

Vi tager færgen over sammen med alle mulige folkeslag. Nordkap er en turistmagnet, der har vasket sig.

Da vi kommer i land i Honningsvaag ved siden af en stor flot hvidmalet krydstogtsliner, drager de andre mod Nordkap. Vi går hen i Honningsvaag, som vi bliver mere og mere forgabet i. Fisk og fiskeindustri. Huse i pastelfarver op over klippesiderne. Hvordan mon dog her er i december?

Vi er sultne og havner i en slags pensionat for hårdtarbejdende.

Vi finder et Nordkapmuseum og manden, der passer det, er et fund. Da museet har lukket, bliver vi tilbage og han forklarer Sanne og Bente om livet på Nordkalotten. Han har et godt tag på dem og de lover at komme igen en anden gang, et løfte, som det må være fryd at holde.

Jeg sludrer på torvet med en buschauffør og pludselig går det op for mig, at turen op til Nordkap vil koste, ikke 1000, men 500.

Så slår vi til og kendeligt oplivede tager vi plads i bussen og kører nordpå.

Chaufføren er en nydelig ung dame, men ... denne bus er jo stor og vejen derop skal være noget barsk. Men jenten har styr på luftbremse og det hele, ja snakke i telefon med 3 cm til afgrunden. På den anden side: hvad kan man næsten nå mere her i livet?

....

71° 10' 21" Nord

Så er vi der.

Det blæser afskyeligt. Foran os ligger en lav grå bygning, fyldt med postkort, telefonbokse og dårligt øl. På den anden side af den bygning, fortsætter Norge 50 meter og falder så lodret 300 meter ned i Ishavet. Ud for Nordkap kommer et passagerfly forbi og længere ude ligger endnu et af de hvide krydstogtskibe. Forskellige glober og monumenter er sat op, men hvis man anstrenger sig, kan man finde det rigtige sted og se ud, jeg mener et sted, hvor man kan vende ryggen til tant og fjas og hengive sig til den hellige handling at være helt oppe. Det lader sig gøre. Jeg må tænke på Johannes V. Jensens myte "Fusiana". Som han oplever det japanske bjerg, sådan føler også jeg mig på kanten af verden. Men så går det op for mig: vejen herop og det at ville herop - det er sagen. Der er hundrede af forbjergerne ned gennem Norge, der er lige så imponerende, ja mere måske.

Tag derop alligevel. Du fortryder ikke et minut.

....

Det er sært at vende og sætte kursen mod syd.

Langt, langt dernede ligger Trondheim, som man er vant til at hige op efter.

Vi kører efter sejlturen til Kaafjord lidt sydpå til Russenes for i ro og mag at fordøje, snakke, tænke - og sove.

Lige da vi skal til at sove, ankommer en Golf fra Aars med 4 unge mennesker og et lille telt. De fryser, mens de laver sig lidt mad, men pjatter lystigt løs. De er på vej op. Nogle dage senere overhaler de os på vej ned.

Pigerne har med vanlig social forståelse nået at finde sig et par venner, inden de tvinges i seng.

Fredag

Nå, så skal vi se, om vi kan finde hjem igen herfra. Der er 2700 kilometer.

Gennem Norge skal vi jo først til at køre i bjerge. Jeg er en pivert med det bjergkørsel, til trøst for ligesindede kan jeg fortælle, at det går over på et par dage.

Kig på et kort! I begyndelsen går det mere vestover end sydover. Vestnorge er sådan indrettet, at hver gang, man skal derover, hvor der ser ud til at være 5 kilometer, så skal man lige ind og have en fjord på 30 kilometer med. Det er derfor, mekanikeren fra Lakselv kører gennem Sverige.

Det er lidt sært med Norge. Jeg har set frem til at se navne som Narvik, Mo i Rana og Alta. vi kommer gennem alle disse berømte navne. Men vejret snyder - eller vi er trætte - i hvert fald har jeg ikke mere kendskab til disse byer i dag, end før vi drog af, så dem anser vi for endnu ukendte. Haparanda, Karasjok, Tromsø, Honningsvaag, Trondheim - dem er det helt anderledes med.

Vi vil til Tromsø - dels mangler vi gas og det kan vi vistnok få der - dels vil vi se den berømte Ishavskatedral, en moderne kirkebygning, placeret elegant for enden af en bro.

Men hele dagen er en anstrengende køredag, hvor vi ikke rigtig kommer nogen steder på grund af de mange fjorde og vige. Men aldrig har vi set så mange flotte udsigter som på denne dag.

Vi overnatter i Skibotn. Det er koldt og det blæser hårdt ind fra fjorden. Vi har lånt en elovn af værten her, for gassen er på det allersidste.

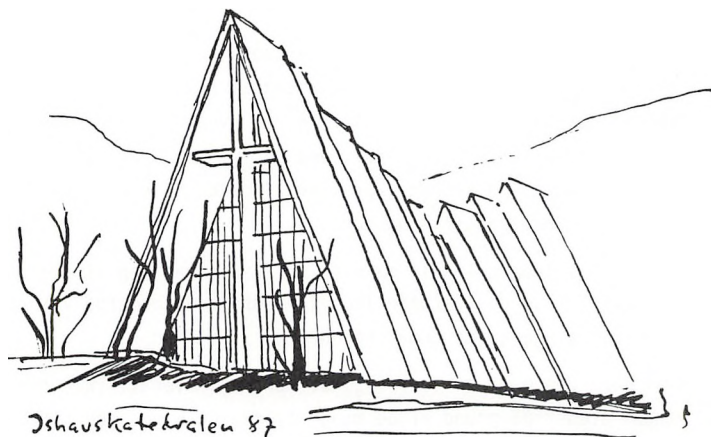
Lørdag.

Vi finder ind til Tromsø, en smukt beliggende by og begynder jagten på gas. Vi er begyndere med campingvogn - trods alt. Ellers ville vi aldrig have begivet os herind med en stor campingvogn på slæb, ad snævre gamle gader og blindgader eller ensrettede gader. Den forbandede BP tank er væk. Alle andre olieselskaber hyler deres reklamer i hovedet på os. Men nej. Ikke BP.

Så optræder den berømte rolige, hjælpsomme, kompetente mand, der siger "Følg mig!" Snart er vi i den stikmodsatte ende af byen og får udleveret Tromsøs eneste fyldte gasflaske af lige netop det mærke.

Så kan vi måske få den Ishavskatedral at se?

Jo, men der er bryllup. Og da brudeparret er forsvundet, ankommer 7 - syv - busser med tyske turister. Men vanlig beskedenhed besætter denne germanske skare kirken og lader en blegfed fyr tale tysk fra alteret, mens vi andre trænges ud i krogene og bliver mere og mere fortørnede.

Vi forsøger at købe et par postkort, for at de derhjemme kan se, hvad det er for en kirke, vi ikke har set, men bliver trykket til ukendelighed af bastante Hausfrauen.

Vi redder de små udenfor og flygter ned i bilen. Øvre ved kajen ligger atter et hvidt krydstogtskib. Der kommer de vel så fra.

Vi forlader Tromsø og slår os ned i Tyttebærvigen lige ved Narvik. Her er en tysk campist, der hjælper os med at få plads mellem alt for mange vogne og dermed endnu en gang beviser, at man skal ikke generalisere - heller ikke om tyskere.

Udsigten på langs af Narvikfjorden er fantastisk.

Søndag.

Det regner, regner, regner. Og 11 tunneller med dårlig luft gør ikke sagen bedre - til gengæld kan vi oplyse fremtidige Norgesfarere om, at der nu kun er én færgesejlads mellem Narvik og Trondheim.

Vi har længe trængt til at få vasket tøj. I Fauske finder vi en plads med vaskemaskine og resten af dagen kommer husmoderen op i ekspeditionens damer.

Tro det eller ej: manden i vognen ved siden af øver sig på violin!

I telefonen hører vi om solskin i Danmark og 20°.

Mandag og tirsdag

Vi kører bort fra hovedruten for at se Grønligrotten, som Else Bøgild har anbefalet os. Vi må ud af bilen og gå - opad - stejlt. Av min lægmuskel. Da vi når op, må Erna og jeg konstatere, at det tør vi ganske enkelt ikke. En sprække, der allerhøjest når mig til navlen, giver adgang til bjergets indre, og Hanne forsvinder ind sammen med pigerne.

Vi deler en sodavand og venter.

Tre år senere kommer de minsandten ud et andet sted og er i live. De beretter opstemt om vandfald og Aladdinshuler, mens vi går ned.

Sanne og Bente har i et par dage snakket om pølser og snobrød, men vi har ikke kunnet finde tørt brænde. Dog, når vi holder, samler vi, hvad vi kan finde af tørt og lægger det ind i vognen på gulvet, og et par dage senere holder vi så trods alt bål og snobrødsfest imellem to skyer og vi synes allesammen, at det er herligt, at vi bare ligger stille - man kan blive lidt plim i kalotten af at køre flere tusinde kilometer på så relativ kort tid.

Vi krydser Polarcirklen for nedadgåendenord før Mo i Rana. Her er selvfølgelig en lille restaurant og ud over fjeldet står en række sten på linie og skaber illusionen om en virkelig eksisterende Polarcirkel. Stenene sigter altså østud lige mod Rovaniemi i Finland.

Og så når vi frem til Trondheim.

Campingpladsen er et mudderbad - men skidt i morgen ligger vi stille.

Onsdag

Vi har nemlig besluttet at give Trondheim en hel dag for sig selv. Selvfølgelig mest på grund af Nidarosdomen, som først og fremmest Arne Kristiansen har rost til skyerne. Vi bliver ikke skuffede. Det er et pragtværk og man står inde i det vældige rum og spekulerer på, hvor mange menneskelige lidelser, der er ofret på dette. De modige iblandt os - det er de andre - går til tops i tårnet. Jeg studerer gravsten og vinker til familien deroppe i himlen.

Bagefter vandrer vi rundt i byen og leder efter Vinmonopolet og ser på gamle huse. Der er iøvrigt et kosmopolitisk præg over Trondheim. Men det var vel også næsten Nordens pavestol en overgang.

Torsdag

Jeg har hele tiden frygtet turen over Dovrefjeldet. På kortet ser det barsk ud. Men det er ikke slemt. Der er vidunderligt oppe i looo meter og vi går på besøg - i "Dovregubbens Hal" selvfølgelig.

Og så går det ellers nedad, nedad, gennem Gudbrandsdalen med fede marker og store flotte Kongsgaarde. Vi nærmest ruller ud af Norge.

Vi får en ønskeplads for natten på en plads ved en sø med udsigt lige over for Lillehammer. Ved siden af os ligger et ungt par i et telt på størrelse med et pennalhus. De er kørende på hver sin voldsomme motorcykel og har det herligt.

Fredag

Vi vandrer rundt i De Sandviske Samlinger i Lillehammer. Lad mig sige det sådan: Det kan betale sig at køre fra Danmark til Lillehammer, bare for at se disse fornemme gamle huse, al dette kunsthåndværk, som alt sammen er samlet i Gudbrandsdalen af et eneste menneske, tandlægen Sandvig. Det er en enestående samling, som kræver mange timer.

Videre. Trafikken er ved at blive intens. Vi nærmer os Oslo. Vi har bestemt, at Oslo skal have en dag men sådan skal det bare ikke være.

Der er nemlig nogle vældige vejarbejder i gang i udkanten af byen og vi har svært ved at orientere os. Der er klippevægge på begge sider af vejen og da vi igen ved, hvor vi er, er vi 30 km for langt. Vi orker ikke at finde tilbage, men fortsætter sydpå og overnatter ved Oslofjorden.

Vi har fået natten tilbage - gradvist forstås, men henede ser vi en solnedgang, der siger spar to til det meste, og det minder os altså om, at solen faktisk kan gå ned.

Lørdag

Vi krydser grænsen til Sverige og finder igen vores svenske penge frem. Turen har jo krævet fire valutaer og vi roder rundt i mønterne. En god ting ved at komme til Sverige, er benzinprisen: 4,28 pr. liter.

Vi ligger ved skærgården om natten.

Søndag.

Så går det hjem til Danmark.

Efter 5840 kilometer. Den bedste sommerferie nogensinde - trods vejret.

6. november 1987

Niels Jørgen Hauge Mortensen

EN ANDEN VERDEN OG DOG DEN SAMME

"Goodmorning, Sir!"

Alle 42 ansigter drejes forventningsfuldt mod mig. Jeg træder ind i klasseværelset, der er på størrelse med et dansk, har lidt sommerfugle i maven før min første historietime på Shamberere Secondary School (en slags realskole for 8.-11. klassetrin) i det vestlige Kenya, 70 km nord for Victoria-søen og 70 km øst for Ugandas grænse.

Timen begynder. Jeg er den eneste, der har en bog, så jeg må fortælle på engelsk. Selv om jeg er velforberedt, er det ikke uden videre nemt at forklare om de gamle ægyptere på engelsk. Jeg skriver notater på tavlelakken på endevæggen, og eleverne skriver af i deres hæfter. Alle følger tilsyneladende med, det er den undervisning de er vant til og forventer. Ingen kunne finde på at klage over, at det var kedeligt.

Men det var det! Også for mig!

Allerede i deres indledende hilsen til mig gemmer der sig 3 vigtige budskaber, som jeg først gradvist senere erkender:

For det første: engelsk midt i Afrika. De burde have sagt "Habari za azubuhi?" på swahili, deres nationalsprog, eller endnu bedre have hilst mig på deres modersmål, kiluhuya: "Ivolauri".

Alene gennem sproget har kolonitiden for generationer sat sit præg på tankegang, skikke, omgangsformer og sociale mønstre.

For det andet: Sir: En for mig overdreven respekt for autoriteter. Især en hvid autoritet er næsten ufejlbarlig. Selvfølgelig har autoritetstroen rod i familietraditioner: Børn respekterer deres forældre og især faderen. Men når man så blindt er vant til at stole på og følge ledere er man nemme ofre for manipulation og magtudøvelse. Igen et kulturtræk som kolonitiden har forstærket.

For det tredje: Morgenhilsenen falder prompte og fra alle uden opfordring. Opfattelsen af disciplin kan jeg genkende fra vores egen skolehistorie i Danmark. Og den håndhæves helt bogstaveligt: med hævet hånd.

En tid senere sidder jeg på skolens (4x3 m) kontor og forsøger at etablere et forhold til bunker af papirer, regnskaber, skabe med mystisk indhold. Der er problemer nok: Vi mangler en lærer: Han er blevet optaget på universitetet og har ikke kunnet erstattes. En anden lærer, Muhindi der bad sig fri til en familiebegravelse i går er ikke vendt tilbage. 2 lærere ud af 7 væk. Sekretæren er en mand, Duncan. Han kommer ind og fortæller at den pige i 9. kl., der har været væk i en uge er gravid i 8. måned. Under normale omstændigheder kan hun ikke vise sig i skolen nogensinde. Hun har vanæret sig selv og sin familie. Og hvis ikke hun selv bliver væk, forventes det at jeg bortviser hende. Det vil jeg have svært ved at acceptere. Der er over 25 grader på kontoret. Klokkeren er 15. Skyerne trækker sammen til det daglige eftermiddagsregnskyll! Jeg går de 200 m over til vores hus for at få problemerne på afstand. De fortæller mig meget om den kultur jeg arbejder i og om min egen rolle som bistandsarbejder: Jeg kommer nemt i konflikt med egne værdiforestillinger, når jeg har accepteret at administrere en skole i en anden kultur. Det opvejes til dels af den autoritet jeg automatisk har, så jeg undgår at gå alt for meget på kompromis med mine idealer: Den gravide pige får lov til at gå til prøve efter fødslen. Og jeg må acceptere at en familiebegravelse ikke er klaret på 2 timer, men at en uges festligheder er normalt.

At vi mangler bøger og uddannede lærere er bl.a. det jeg skal søge at afhjælpe. Og der gjorde vi gode fremskridt både under og efter mit arbejde på skolen.

Næste morgen: En fader kommer og afleverer lo æg på mit skrivebord og beder om at jeg optager hans søn i 8. kl. fra 1. januar. Det er tungt at sige nej, mens hans eksamenspoint efter 7. kl. som er det eneste jeg har at gå efter, gør det umuligt for mig at skabe plads til ham.

Jeg gennemgår listen over skyldige skolepenge sammen med Duncan: Man skal betale 1500 kr. for 1 års skolegang. For mange familier er det 1/10 af deres årsindtægt. Den er helt gal med Janet i 9. kl. Hun skylder over 1.000 kr. Og så er hun sød, meget kvik og hjælpsom, en af de bedste i klassen. Det gør meget ondt at bede hende blive hjemme, til hun har betalt. Men da skolepenge er hele skolens indtægtsgrundlag, er det nødvendigt. Hendes broder arbejder i Mombasa, men er holdt op med at sende penge hjem. Hendes fremtidsudsigter uden skolegang: Giftes som 16-17 årig, få 6-8 børn, må blive i området på en lille udpint jordlod, ingen arbejdspladser overhovedet. Hvordan kan jeg være så hjerteløs at sende hende hjem? Hvorfor betaler jeg ikke selv for hende? Hvis hun var den eneste, jo, men der er tusinder der lider samme skæbne.

En sammenligning med danske elever ligger snublende nær. I modsætning til kenyanske elever er danske elever gennem hele deres opvækst blevet stimuleret og fodret med indtryk af auditiv og visuel art. Bøger, tegneserie, radio/TV, ugeblade, aviser, musik o.s.v. De stiller sig ikke tilfreds med et s/h billede i en bog, som læreren går rundt i klassen og viser dem. De kræver "action".

Det betyder også, at man som lærer får et modspil, du bliver holdt til ilden af bevidste, aktive og kritiske elever. Det kan være anstrengende, men også udviklende. Anderledes er det med 40 elever der passivt sidder og modtager det du serverer, fordi de ved, det kræves i læseplanen, men også fordi de har anderledes konkrete og håndfaste problemer i dagligdagen, en skolevej på op til 8 km, for lidt og/eller forført ernæring, malaria i tide og utide, trusler om bortvisning, hvis far ikke kan betale skolepenge til tiden etc.

I sammenligning hermed virker mange af de danske elevers problemer som luksusproblemer.

Jeg forsøger at variere undervisningen, trække mere relevante emner ind. Men eleverne fastholder bestemt, at de kun vil undervises i det der står i læseplanen og som de kommer op i til eksamen, uanset om det er relevant eller ej. Kun få ting hæver sig over denne regel, f.eks. seksualundervisning - prævention, som var et gabende tomt hul i deres paratviden.

Ikke alt er relevant, men der er mange helt nødvendige kundskaber i læseplanen: Malaria- og gængs livscyklus, kredsløb i naturen, Østafrikas historie, Swahili og afrikansk litteratur.

Vi laver skolehaver med kål og gulerødder, snakker dyrkningsmetoder og erosion. Min kollega Flemming underviser i madlavning og ernæringslære. Det er måske det mest relevante af alt det der foregår på skolen. Det bliver jeg klar over, da jeg et par måneder senere i en pause går op for at se til Kaja på klinikken. Da jeg skal til at gå ind kommer der en fader ud med et barn i armene efterfulgt af moderen. Barnet er helt tildækket af et tæppe, kun benene hænger udenfor, de dingler så mærkeligt viljeløst. Det jeg aner, får jeg bekræftet indenfor af Kaja. Et barn på fem år håbløst underernæret, arme og ben tynde som pinde, huden hænger i store folder, indfaldent magert gammelmandsansigt med et lidende udtryk i øjnene.

Chokeret spørger vi os selv: Hvordan kan det gå til? Her er det ikke oplysning der mangler. Disse forældre ved godt, hvad deres barn skal have at spise for at trives, men de har ikke de økonomiske muligheder for at give ham det. Så hjælper det ikke at fortælle om bønnesuppe og grøntsagsmos. Det er næsten trivielt igen at tænke på de eneste forklaringer der er nogenlunde dækkende. En kolonimagt der har skabt en stadigt eksisterende skæv og uretfærdig fordeling af jord og dyrkningsmuligheder, en kenyansk regering, der ikke kan eller vil gøre noget ved det og en befolkningstilvækst og lokale traditioner, der kun skubber til det væltende læs.

Alle disse forklaringer hjalp os ikke meget den eftermiddag på klinikken. Drengens død var oprørende og urimelig.

Så heldigvis indtryk af den mere livsbekræftende del af Afrika. Et besøg hos en familie: overstrømmende modtagelse, varm sød te, cola og majsgrød, masser af dejlige brune unger, et fællesskab af voksne hver med et sugerør i tønden med hjemmebrygget øl, hjerteligt grinende kvinder, der næsten altid arbejder, gæstfriheden er næsten overvældende.

Præcist her er det man nemt kommer til at sammenligne med sin egen kultur, som på mange områder kommer til kort ved en sammenligning.

Tidsopfattelsen er grundlæggende forskellig fra vores. Vores tilværelse er meget styret af tiden, klokken, skemaer, programmer, som vi sjældent sætter os ud over, selv når hensynet til vore medmennesker taler for det.

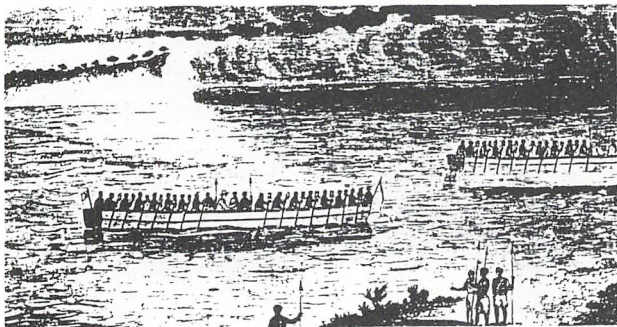
En lærer på skolen fik besøg af sin fætter og tog rask væk fri fra sine timer hele eftermiddagen for at tage sig af ham. Irriterende for mig, der stod med klasserne uden lærer, men det vækker til eftertanke. Familien, venner og naboer har en noget højere prioritet end vi er vant til. Man hilser altid også på fremmede mennesker på ens vej, man kommer uopfordret på besøg - ikke for at trænge sig på, men for at du skal føle dig velkommen og accepteret.

Vore omgangsformer virker til sammenligning kolde og upersonlige. Vi skal være effektive, holde tidsplanen, ikke blande os i distraherende medmenneskers gøren og laden. Men vi har altså mistet en dimension af umiddelbar menneskelig åbenhed.

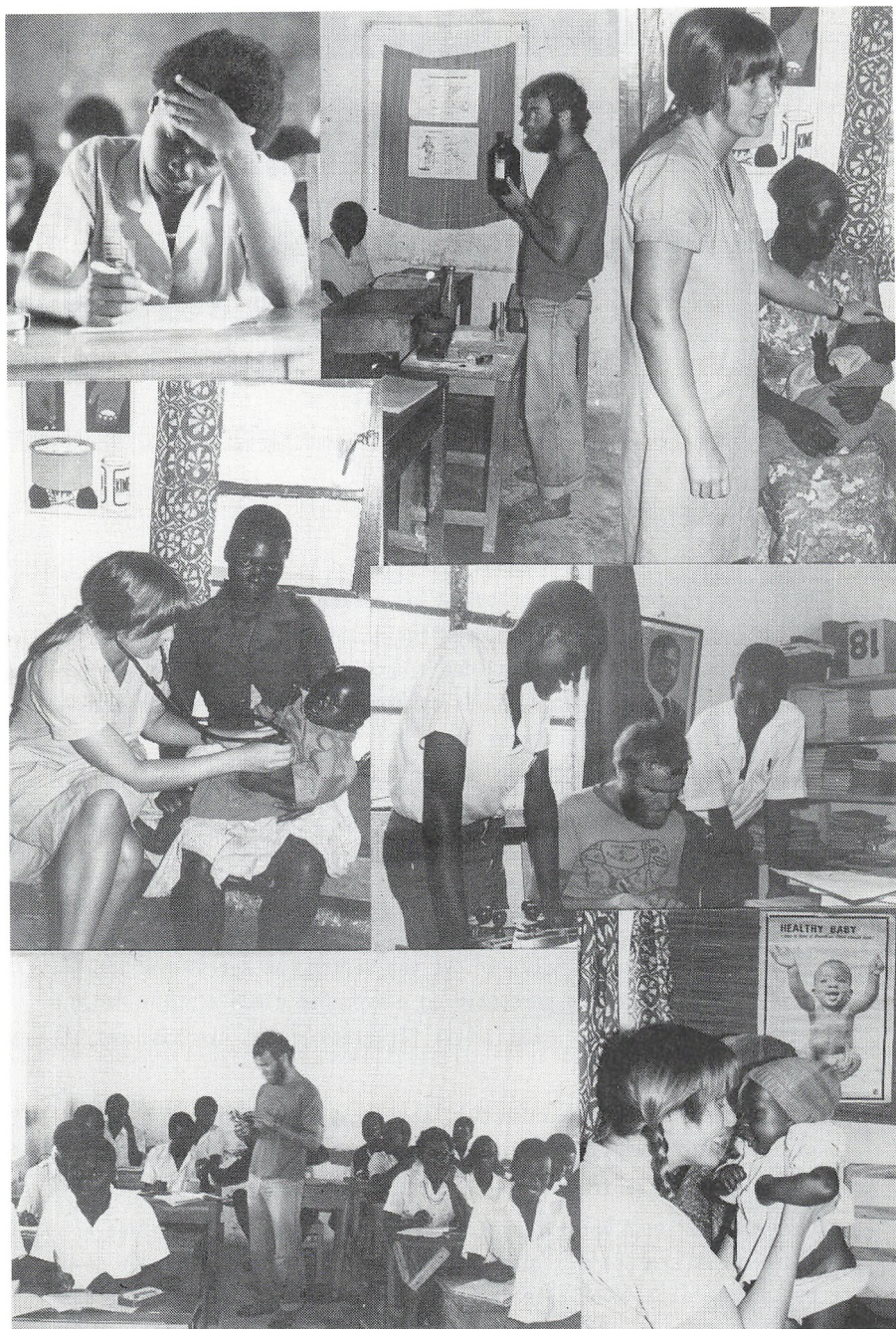
Det var også overraskende for mig, at overtro spiller en så stor rolle i dagligdagen, også blandt højt uddannede afrikanere. Hvis et ungt par flytter sammen mod familiens vilje, kan f.eks. hendes fader forbande hende, så hun ikke kan få nogen børn, og så er ægteskabet mislykket. Det kan så komme til en forsoning, faderen kan hæve forbandelsen, og de får børn i massevis.

En heksedoktor har flere psykiske kræfter end normale mennesker og kan slå mennesker ihjel på lang afstand. F.eks. blev en ung advokats bil tur forbandet, ulykken skete, og han blev dræbt, altsammen fremkaldt af heksedoktoren, som også tager sig godt betalt.

Jeg er gennem mødet med den anden kultur blevet helt bevidstgjort om, hvem jeg selver, som person, som dansker og vesterlænding og på mange måder er det en berigelse at komme så tæt på en anden kultur, en oplevelse jeg godt kunne unde mange andre. Det er ikke just åbenhed over for andre kulturer, der præger Dagens Danmark.

Anton Siersbæk.

OM SKOLENS NYBYGNING

ved bestyrelsesformand

Erik Jørgensen

Den gamle redacteur har bedt mig skrive lidt om skolens nye tilbygning.

Nu hvor hele byggeprocessen er overstået, husker vi bedst det mere festlige, rejsegilde og indvielse. Forud for disse øjeblikke skulle der planlægges og arbejdes, noget af det sidste kan I se på de billeder jeg tog, mens byggeriet stod på. De strækker sig fra før sommerferien 1986 til rejsegildet i september samme år.

Den officielle indvielse den 13. juni 1987 faldt sammen med 50 års jubilæet for præliminaristerne årgang 1937. Dagen begyndte med reception og herefter indvielse med kammermusik og taler. Min tale lød sådan:

"Det er lidt underligt at skulle byde velkommen nu hvor festen allerede er godt igang, men det falder egentlig godt i tråd med, at vi har brugt bygningen i ca. et halvt år. Vi ved derfor, at det vi her indvier er noget som skolens personale og elever har glæde af hver dag. Vi behøver derfor ikke at håbe, at vi får glæde af det nye hus, det har vi allerede.

Huset her omfatter ikke kun den sal, som vi nu er i, men også biblioteket, pædagogisk værksted og lærerværelse samt depotrum i kælderen under os.

Selvom byggeriet har været temmelig omfattende, synes jeg ikke det er af storhed, at skolens bibliotek, har fået sit eget rum, at vi har fået et lærerværelse, hvor alle lærere kan opholde sig, om de så gør det er en anden sag.

Et lille tilbageblik: Her, hvor vi er nu, var der oprindeligt planlagt en elevfløj, som tilbygning til Kærnehuset, men skolens daværende ledelse ændrede planerne, eller kunne måske ikke få dem gennemført hurtigt nok, derfor bor kosteleverne i dag i den række huse, som ligger til højre for indgangen.

Siden har vi her flere gange måttet ændre vores udbygningsplaner, alligevel har vi fået en velfungerende skole, naturligvis kan der altid være ønsker og måske ligefrem krav om nye lokaler. Men tilbygningen her kom nærmest som et forslag fra Undervisningsministeriet. Vi havde tidligere arbejdet med planer om en foredragssal. Disse planer kunne imidlertid ikke gennemføres og var forlængst skrinlagt. Førrige sommer henledte undervisningsinspektør Jørgen Olsen vores opmærksomhed på, at der var nogle uudnyttede byggekvoter og resultatet ser vi her.

Som bestyrelsesmedlem er det altid en fornøjelse, at være med til at bygge noget op som rækker ud over dagligdagen og som er til glæde for fællesskabet. I dette tilfælde fællesskabet mellem de som bruger skolen.

Vi kan allerede nu se, at salen giver os langt større muligheder for at arbejde med teater, musik og andre former for større arrangementer end før, hvor disse aktiviteter skulle foregå i gymnastiksalen.

Piet Hein har skrevet følgende digt :

Du skal plante et træ.
Du skal gøre en gerning,
som lever når du går i knæ,
en ting som skal vare
og være til lykke og læ.

Du skal åbne dit jeg.
Du skal blive et eneste trin.
på den videre vej.
Du skal være et led i en lod,
som når ud over dig.

Du skal blomstre og dræ
Dine frugter skal mætte om så det simpleste kræ.
Du har en del i en fremtid.
For den skal du plante et træ."

Med indvielsen fik vi også et større kunstnerisk islæt i vores dagligdag, nemlig fortæppet til den scene, som vi måske senere får. Ovenfor har jeg citeret et digt af Piet Hein. Ved rejsegildet læste jeg et digt " ET LÆREDIGT OM BYGNINGSKUNSTEN" af Hans-Jørgen Nielsen.

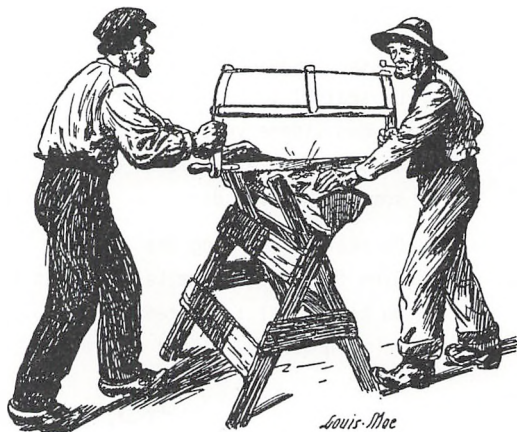
Selvom bygninger er nødvendige i vores klima, ligeså nødvendige som kærlighed bliver der meget sjældent digtet om bygninger, og jeg synes derfor, at jeg vil slutte med Hans-Jørgens Nielsens digt.

En murer bliver man ikke ved at kalde sig en
murer. En murer bliver man ved at mure en
mur. Murer man ikke en mur bliver
en murer ikke en murer.

Det er en mur der murer en murer når en mur-
rer murer en mur. En mur bliver man ved at
mure en murer. Murer en mur ikke en murer
bliver en mur ikke en mur.

Murende murer en murer en mur eller en
murer bliver ikke en murer og murende murer
en mur en murer eller en mur bliver ikke en
mur.

Både en murer og en mur murer. Både en
murer og en mur mures. Det er mellem murer
og mures både en mur og en murer bliver til.

TALE VED INDVIELSE

AF NYE BYGNINGER

af John Iversen

En af de vanskeligste opgaver er at lave en inddeling af defrie skoler - man kan nok nogenlunde sætte højskolerne, efterskolerne o.s.v. i system; men så er der kombinationerne - og når vi når friskolen/private grundskoler, bliver det værre. Det er sådan det formelle - og når vi når til skolernes indhold, så bliver der næsten lige så mange grupper, som der er skoler.

Hvis man gerne vil have systemer, så er det jo ikke så godt, men ellers er det meget godt - for de frie skoler er ikke et undervisnings-system. Det er en undervisningsmulighed, hvor man tilbyder den undervisning, der er behov for, og som forældre ønsker for deres børn. En fri skole er sig selv - og lever og virker så længe, der er forældre, der har tillid til den.

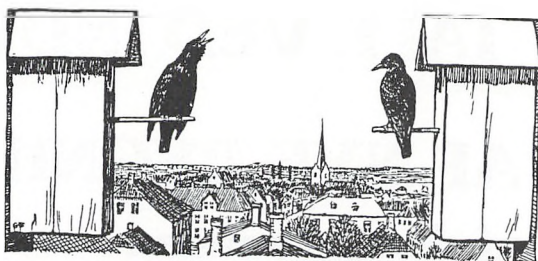
Glamsbjerg er netop et eksempel på denne mangfoldighed med friskole og efterskole - engang realkursus, da der var brug for det - og også inspirationen til et gymnasium. Denne skole har været med til at præge egnen - og der er skabt respekt om arbejdet og livet her.

Her er både præg af Grundtvig og Kristen Kold, og de pædagogiske strømninger fra sidste århundrede.

Kolds skoletanker er vel nok blandt det ypperste, der er tænkt og realiseret i Danmark. Det er af klogere og kyndigere folk sagt, at det er det mest originale pædagogiske bidrag til den europæiske pædagogiske debat.

Der er rundt i Europa stadig stor interesse for denne pædagogik, der opfatter barnets selvstændige værdi som det centrale.

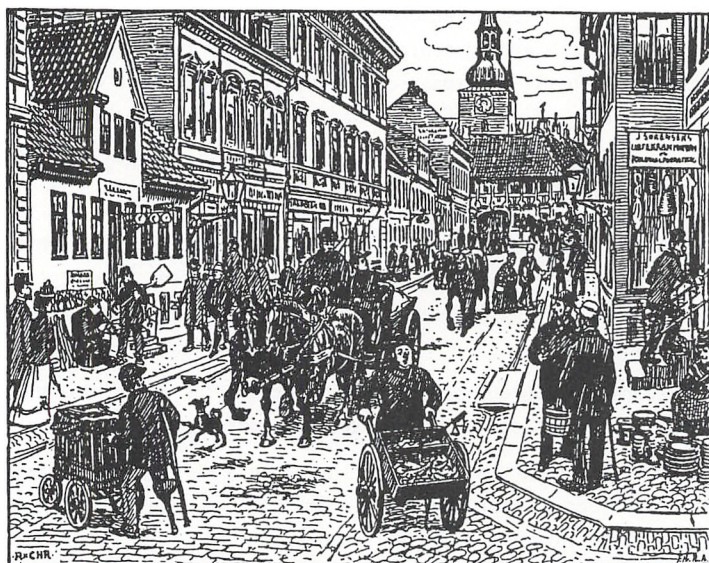
De frie skoler har da også stor interesse - og stor tilslutning i disse år. Der er stor søgning til friskolerne - og små, døende skoler har fået nyt liv - trods faldende børnetal.

Skal den danske friskole så videre - i sin udvikling, eller blot konserveres. Det er jo godt nok - ja, men med fastholden af de grundlæggende ideer - og med det levende ord - trods hård konkurrence fra fjernsyn og alle de andre ord- lyde- og billedmagere.

I tilskudsmæssig henseende fryder vi os i ministeriet over det levende ord - det er et godt og ikke mindst billigt undervisningsmiddel. Men fremfor alt er det en stor gerning at lære børn at lytte - og give dem ordet - gode og rige ord.

Der er netop gennemført en ændring af skolestøtteleven for de frie skoler. Det var et enigt folketing, der gennemførte denne lovændring, og der var ingen spørgsmålstejn ved betydningen af, at vi har skolefrihed i Danmark og at staten yder tilskud til virksomheden. Det er markant, at vi i Danmark har disse muligheder; og at vi alene har undervisningspligt.

Der skal nu gennemføres ændringer i systemet - og en af hensigterne er at gøre det mere enkelt og nemmere at administrere; men samtidig får skolerne en større frihed til at disponere deres midler. - og dermed et større ansvar for skolens økonomi. Den enkelte skole kan indenfor rammerne selv styrke de områder, som de lægger vægt på. Målsætningen - at give en undervisning, der står mål med hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen - og de almindelige betingelser med elevtal ændres ikke, og det er nu skolernes sag at gennemføre ordningen sådan, at det ikke blot er en teknisk ændring og forbedring.

Når vi i dag indvier blandt andet dette lokale, er det også en understregning af det fællesskab, der præger en fri skoles virksomhed, og det skal da ønskes, at man her har fået en god ramme til alt det fælles liv - og jeg håber, at netop den side af skolelivet må blive beriget.

Jeg ønsker til lykke med de nye bygninger - og lykke til et godt og levende skoleliv i jeres gamle - og nye skole.

John Iversen

13.6.87

TALE

VED 50'ÅRS JUBILARERS SAMMENKOMST

i forbindelse med indvielse af ny tilbygning

Jeg ved at mine klassekammerater fra 1937 er bag mig, når jeg i dag takker skolen fordi man ville se os ved denne lejlighed, og jeg vil gerne rette takken til forstander Søren Henriksen.

At vi så er overrasket over, at der i dagens anledning er lagt op til en så stor festlighed er jo ikke mærkeligt. Vi kender selvfølgelig den egentlige årsag til skolens festdag. Men ved en væsentlig grad af tilfældigheder og venlighed fra skolen blev det også vor festdag. Og således kan vi jo altid prale lidt med den.

Vi har i det hele taget praleet lidt i årenes løb - måske lidt af os selv - men også på grund af skolen og vore lærere.

Da vi startede i 1935 - 14 år gamle - en enkelt 13 - et par stykker lidt ældre - stiftede vi først bekendtskab med forstanderparret Anna og P.J. Skriver, som i god Grundtvig/Koldsk ånd gjorde skolen kendt og respekteret over det ganske land. Vort billede af Skriver var den lidt bøse og utilnærmelige, og fru Skriver som den blide magt og den udglattende hånd.

Skriver fortalte os, at enhver normal begavet pige og dreng kunne klare denne 2 årige præliminæreksamen. Og vi 14 har så siden henregnet os til denne kategori. Selv om afstand forskønner er der ikke tvivl om, at vi havde 2 dejlige år, hvor vi fik et lift, og hvor vor horisont blev udvidet - gennem historien - gennem den danske litteratur - geografien - og gennem vor sangskat i "Folkehøjskolens Sangbog".

Og nogle af vore lærere havde virkelig fortælleevne - denne vidunderlige evne, som er eller bør være en af den frie skoles adelsmærker. Må jeg give et lille eksempel på, hvad læreren betyder inden for klassens 4 vægge og indskyde at begge års pensum skulle opgives til eksamen. I l. real havde vi en flot og mægtig rar lærer i geografi. Han kunne blot ikke lære os noget om geografi. Han blev efter det første år en fortræffelig politibetjent i København. Derefter fik vi - i vore ungdommelige øjne - en lille bebrillet mandsperson. Men han var i besiddelse af den før omtalte evne. Han kunne fortælle og levnedegøre stoffet, og vi sugede det til os. Den eneste ros og det eneste venlige ord fra eksaminator og censor på universitetet i København fik vi hin minderige dag, da vi var oppe i geografi, hvor de bad os hilse vor dygtige geografilærer for klassens ug: i gennemsnit. Det gjorde vi selvfølgelig straks i form af et brevkort. Men jeg må også i samme åndedrag nævne frk. Espensen. Hun er jo et helt kapitel for sig. Et langt og stort kapitel - og vi vil senere på dagen aflægge hende et besøg.

Efter den skriftlige eksamen, der foregik i friskolens gymnastiksal under behørig overvågning af lærer Christoffer Jørgensen, Jersore og lærer Madsen, Høed (ham med Ingrid Marie æblet, navngivet efter hans datter) blev vi det sidste hold, der tog eksamen på universitetet - vi var jubilæumshold, og vi var takket være vore dygtige fortællende lærere holdet med det største gennemsnit på daværende tidspunkt.

Når vi i dag lægger en buket ved Anna og P.J. Skrivers mindsten er det i taknemlighed for den ballast vi fik med, og når vi senere på dagen udveksler minderne fra dengang, får jeg vel her på stedet tilgivelse for, at vi koncentrerer os om den gamle friskole og dens daglige liv. Men det skal ikke afholde os fra at ønske skolen her på Krengerupvej til lykke med udvidelsen af de ydre rammer og glæde os over, at den er bygget på den gamle skoles usynlige grund af indre rammer.

Dag og dåd er kæmperim.

Tak fordi vi måtte være med i dag for at ønske skolen en god fremtid. Ikke alene skolen her på stedet, men den frie skole over det ganske land.

Bent Møller
Køng Mølle

EN JULEHILSEN TIL GAMLE ELEVER

Med en tak for mange hilsner i årets løb kan lige fortælles, at vi alle har det godt. Mette går i friskolens 9. klasse og skal på efterskole til næste år. Lars er i gang med sit sidste læreår som maskinarbejder, og Anne er efter et halvt år i Australien begyndt på Jelling Seminarium. Og også Ditte og jeg har fortsat gode dage på Glamsbjerg Fri- og Efterskole. Vi sender jer alle de bedste ønsker om en glædelig jul og alt godt i det nye år, hvor vi håber at se mange af jer igen.

Venlig hilsen

Ditte og Søren

SKOLENS MEDARBEJDERE

	<u>Ansæt</u>
Søren Henriksen, forstander	1975
Henning Andersen, lærer	1987
Annlise Bille, børnehavepædagog	1962
Gunhild Berg Olsen, lærer	1962
Lis Brandt, lærer	1959
Else Frimodt Christensen, lærer	1972
Else Christoffersen, lærer	1964
Birgit Clasen, lærer	1986
Mikael Date, lærer	1986
Gert Dreemark, lærer	1985
Ditte Henriksen, lærer	1976
Doth Jacobsen, lærer	1986
Mary & Evald Jakobsen, lærere	1957
Esben K. Jensen, lærer	1981
Viggo Winther Jensen, lærer	1966
Mogens Johansen, lærer	1979
Lone Kemp, lærer	1979
Erik Kirk, lærer	1985
Lis Kristiansen, lærer	1966
Ole Klausen, lærer	1983
Else Lange, lærer	1972
Ture Larsen, lærer	1976
Erna & N.J. Mortensen, lærere	70/61
Else Bøgild Pedersen, lærer	1974
Anton Siersbæk, lærer	1982
Jette Sivholm, lærer	1968
Poul Riis Svendsen, lærer	1973
Torben Søder, lærer	1984
Magda og John Andersen, pedelpar	1972
Conny Andersen, rengøringsassistent	1985
Jenny Bech, skolesekretær	1962
Gitte Klausen, skolesekretær	1984
Anneke Kongstad, økonoma	1977
Marie Hansen, køkkenassistent	1966
Ann-Grethe Jørgensen, rengøringsassistent	1979
Laila Nielsen, køkkenlederelev	1987

SKOLENS BESTYRELSE

Formand
Erik Hartvig Jørgensen
Strandgade 76
5683 Hårby

Sekretær
Erling S. Østergaard
Glenshøjparken 77
5620 Glamsbjerg

Næstformand
Finn Schytz Juul
Holtevej 45
5620 Glamsbjerg

Kirsten Jacobsen
Skovstrupvej 59
5690 Tommerup

Anne Bennedsen
Holger Bisgaardsvej 5
5620 Glamsbjerg

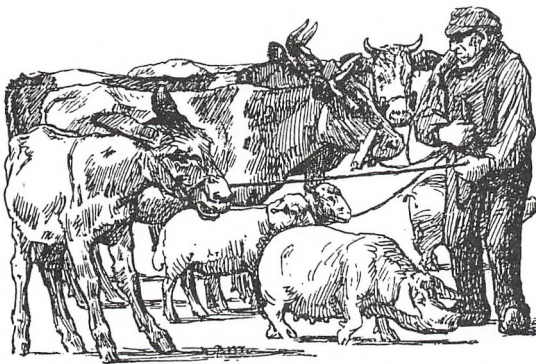
Søren Persson
Høvedvej 5
5620 Glamsbjerg

Karen Margrethe Olesen
Nørregade 70
5620 Glamsbjerg

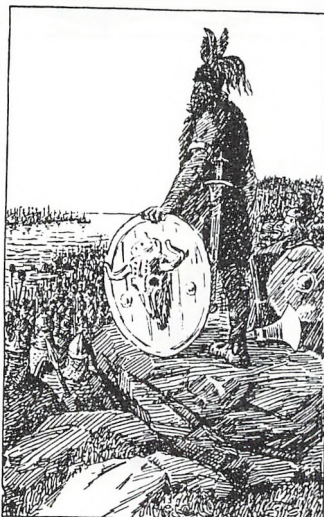

ELEVFORENING

FORMANDENS

BERETNING

Efter at vi har fejret 75-årsjubilæum på behørig vis, er det atter blevet hverdag i Glamsbjerg Fri- og Efterskoles Elevforening, og jeg kan i år lave en beretning, der i vid udstrækning ligner dem jeg har lavet før. For der er ikke så stor forskel på disse beretninger. Og det er der en god grund til.

Elevforeningen er nemlig ikke en forening, der glimrer ved en overvældende mængde af aktiviteter. Vi har kun to om året - nemlig årsskriftet og elevmødet. Nu er det nok en af de mere almindelige flokklere at skrive, at det ikke drejer sig om kvantitet men om kvalitet. Det er imidlertid en flokkel, man sagtens kan drage ind her. Selvom jeg desværre var forhindret ved sidste års elevmøde, ved jeg, fra hvad jeg har hørt, at her var tale om et møde af høj kvalitet. Og ved at sætte sig ned og læse årsskriftet er det ikke særlig svært at overbevise sig selv om, at her er tale om et skrift af særdeles høj kvalitet.

Det er ikke nogen stor nyhed, at elevmødet sætter rekord i deltagerantal, for det sker faktisk hvert år. Sidste år var der således mødt 166 op til elevmødet, og i år kom der 140 betalende. Jeg synes det er meget flot. Vi har ofte diskuteret, om ikke elevmødets form kunne ændres til det bedre, men det er svært. Programmet ser jo ikke just overvældende ud, men vi mener, at det er vigtigt, at der noget "tom tid", så man kan snakke med de gamle kammerater. Og er det ikke denne "tomme tid" der gør, at vi kan tale om et elevmøde af høj kvalitet. For det handler jo i høj grad om, hvem der kommer. Og det er jer der kommer, der skaber det gode elevmøde.

Ligesom det er jer der skriver i årsskriftet - medlemmer, lærere og nuværende elever - der gør, at årsskriftet er af høj kvalitet. Jeg kan ikke huske, at der før har været så mange jubilarer, der skrev til årsskriftet. Det er godt at læse, at I har det godt. Men de mange andre artikler i skriftet var også god læsning.

Lige før sommerferien indviede skolen den nye fløj med foredragssal, bibliotek og lærerværelse. Jeg havde den fornøjelse at være inviteret med til festlighederne som repræsentant for elevforeningen. Jeg vil gerne takke for invitationen. I anledning af indvielsen forærede elevforeningen skolen en palme, som nu er opstillet i biblioteket.

Der har i det forløbne år kun været afholdt et bestyrelsesmøde i elevforeningen, nemlig det konstituerende, der samtidig har planlagt udgivelsen af årsskriftet. Den del af arbejdet med årsskriftet der ligger i foreningens regi, plejer vi at sende i udvalg - et udvalg der meget praktisk består af de bestyrelsesmedlemmer, der er bosiddende i Glamsbjerg med omegn! Men det er jo kun den ene del af årsskriftet vi står for. Den anden del er pr. tradition skolens opgave. Og her vil jeg gerne rette en speciel tak til den ene af de to "lay-outere", Morten Winther, der i flere år sammen med Poul Svendsen har været ansvarlig for det fine arbejde med årsskriftets grafiske tilrettelæggelse, og som nu har forladt skolen som omtalt andetsteds. Men selvfølgelig også tak til Poul som vi håber på vil fortsætte det spændende men tidskrævende job.

Til slut vil jeg ønske alle, men især bestyrelsens medlemmer og skolens personale, et godt nytår, med tak for samarbejdet i det forløbne år.

Mikael Kristiansen

ELEVFORENINGENS BESTYRELSE

Gunhild Berg Olsen (sekretær)

Byvejen 72, Gummerup

5620 Glamsbjerg

årgang 55

Lita Jølving

Glenshøjparken 75

5620 Glamsbjerg

årgang 75

Lars Peter Kromann

Gl. Færgevej 60, Snoghøj

7000 Fredericia

årgang 80/81

Anne Dorte Jørgensen

Billeleshøj

Rydskovvej 11

5560 Årup

årgang 81

Mikael Kristiansen (formand)

Spobjergvej 46/8

8220 Brabrand

årgang 76

Heidi Lyshøj Larsen

Dærupgård

Dærupvej 50

5620 Glamsbjerg

årgang 87

Kristian Grossmann

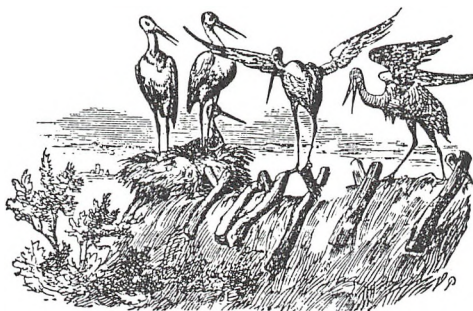
Viernevej 55,

Elved Mark

5474 Veflinge

årgang 77

HILSEN FRA GAMLE ELEVER

Lohals, september 1987

En hilsen til "den gamle skole" fra en af dem fra den glemte årgang. Jeg mener, blev vores 25 årsjubilæum ikke glemte for skolens jubilæum i 1986?

Men så kan jeg jo fortælle hvad jeg har foretaget mig de sidste år, og håbe på at andre kan finde på det samme.

Efter nogle år rundt om Odense først i Pårup, senere i Birkende, hvor jeg arbejdede som dagplejemor og deltidsbibliotekar, fandt min mand ud af at vi skulle være selvstændige. Så i 1977 købte vi en bagerforretning her i Lohals. Børnene var da 12, 8 og 4 år, så jeg mente også det var tiden for mig at tænke på andet end småbørn. Og så blev jeg altså Bager-mutter - og jeg kan li' det. Om vinteren er her stille og fredeligt, så vi har tid til en sludder over disken. Om sommeren derimod, går det bare derudaf. Der har jeg 5 skolepiger ekstra til hjælp, og det vrimler over hele byen af turister: Sejlere, campister, sommerhuslejere og -ejere: danskere, tyskere, nordmænd, hollændere, amerikanere, ja næsten alle nationaliteter er repræsenteret. Og vi har det bare sjovt!

Nu er børnene blevet store. Lisbeth er 22 år, i kontorelevlære hos Roche i København. Peter er 18 år og går på handelsskole i Svendborg. Begge to er flyttet hjemmefra. Jakob er 14 år og går selvfølgelig stadig i skole her på Nordlangeland. De har alle 3 taget deres tårn med i bageriet om sommeren, så længe de kunne for skolen. Peter har nu ferie- og fritidsjob på den berømte/beryggede "Færggården".

Det var lige et par hurtige bemærkninger midt i regnskabet (Ja, det er faktisk mig der fører regnskabet!)

En hilsen til alle klassekammerater og lærere fra 1960/61.

Måske kommer nogen af jer til Lohals på ferie en gang; så må I endelig huske at give jer til kende hos Bageren. Der er kun den samme, så I kan ikke tage fejl.

Margit Sundahl (Højmark)

Kaptajn Kaasvej 7, Lohals, 5953 Tranekær

Tlf. 09 55 13 16

Nuuk, den 8/7.87

Hej alle.

Det er vist et års tid siden jeg skrev sidst, så jeg vil benytte denne ledige stund til at føre jer ajour med hvad der er hændt mig siden da.

Lige bort set fra en forlist forlovelse, (det er et halvt år siden), er det stort set gået så man må knibe sig i armen. Vi har selvfølgelig alle vore op- og nedture. Men i løbet af de sidste 3 måneder er det gået mest opad. Jeg nævnte vist i det sidste brev, at jeg var ved at indspille en cassette/LP sammen med en flok lokale musikere, men så vidt jeg husker fik jeg ikke hele historien med. Den får I så, like it or not.

I oktober sidste år var vi så heldige at vinde det lokale mesterskab i musik, under navnet G-60. En begivenhed der, så vidt jeg ved, har været sendt i ungdomsredaktionen. I november gik vi så i studiet, hvor vi tilbragte de næste tre måneder. Desværre var vi nødt til at vente i ca. 4 måneder før vi stod med det færdige resultat i hånden, klar til udgivelse. Utroligt hvad der kan være af kommunikationsbrister i en by af Godthåbs ringe størrelse. Nå, skidt med det, for den lange ventetid lod til at gøre folk endnu mere interesserede i båndet/pladen. Det resulterede da også i et, efter sigende, ganske pænt salg fra starten af. Jeg sender en kopi af båndet med, så de der har lyst, kan høre hvordan grønlandsk musik også kan lyde.

På jobsiden ser det også lyst ud. Mild underdrivelse! Jeg er stadig ansat på lageret hos "Deres Auto", men kun indtil medio august. For en lille måned siden blev jeg nemlig tilbudt et job i Grønlandsfly. I november sidste år søgte jeg der ud i en anden sammenhæng, men blev afvist (suk). Til mit held gemmer Grønlandsfly de ansøgninger de får ind, og så gik det hverken værre eller bedre end at deres lagerchef snublede over min, samtidig med at han stod og manglede en mand. Jeg har været på "hilsefod" med ham længe, uden dog at vide at han var hos Grønlandsfly. En aften i byen rendte jeg ind i ham, og han opfordrede mig til at komme ud og snakke med ham om jobbet. Det gjorde jeg selvfølgelig, og enden på det hele blev at jeg starter på Grønlandsfly's lager pr. 15. august. Af samme grund kommer jeg heller ikke på ferie i år. Jeg havde ellers planlagt det sådan at jeg kunne komme til elevfesten, men det må så vente til næste år.

Til sidst vil jeg blot sige at selvom jeg skifter arbejde, vil min postadresse være uændret, hvis nogen skulle føle trang til at skrive. Jeg var lige ved at glemme at hilse fra Pele. Han har det fortsat godt, arbejder stadig her på Mercedes, og får lavet en masse musik på sit enorme batteri af synthesizere. Han er så småt begyndt at snakke om at gå i studiet på et eller andet tidspunkt.

Slut for denne omgang, jeg håber I får en munter elevfest.

Med venlig hilsen

Tuka Lynge

Isajasvej 3. box 200

3900 Godthåb

61.

BREVE FRA 10-ÅRS JUBILARER

oktober 1987

Efter at have forladt Friskolen i juni måned 1978 anvendte Rene Petersen og jeg vores sommerferie til at få den lille Latinprøve, for at kunne begynde i l.g på Vestfyns gymnasium.

Det lykkedes os og jeg blev sproglig student juni 1981. Derefter boede jeg et halvt år hos en dansk familie i Norwich i England.

Da jeg kom hjem fra England fik jeg arbejde som ufaglært sygehjælper på Vollsrose Plejecenter i Odense; til jeg i november 1982 skulle begynde på Plejehjemsassistentskolen på Kolonien Filidelfia i Dianalund på Sjælland. Jeg afsluttede min uddannelse som plejehjemsassistent marts 1985, og fik arbejde på et plejehjem i Fredericia. Jeg bor nu i Kolding, og har de sidste 4½ år boet sammen med Jens, som jeg mødte på Kolonien Filadelfia.

Mange hilsner til lærere og klassekammerater fra dengang.

Karin Hansen

Hvedemarken 53, 6000 Kolding

Tlf: 05 56 54 01

Århus, den 25. oktober 1987

Kære alle.

Det er utroligt, at det nu er mig, der sidder og er 10-års jubilær. Som "lærerbar" har jeg jo fået årsskriftet ind med modermælken, og jeg husker hvordan jeg som stor pige var allermost optaget af at læse 10-års jubilærens breve - især da jeg blev så gammel, at jeg kunne huske dem, der skrev. Det var jo "de store", som jeg havde set beundrende op til.

62.

Jeg sidder lige nu og skriver i "Bakkehuset" på Viborgvej i Århus. Vi er 5, deriblandt min kæreste Mikkel, der i sommer købte det kære gamle hus. Måske et tegn på, at jeg er ved at slå rødder her i Århus. Men vejen er jo ikke gået direkte fra Friskolen til Århus.

Som så mange andre tog jeg studentereksamen på Vestfyns Gymnasium. Efter eksamen følte jeg, at NU var det tiden at få set verden udenfor Glamsbjerg.

Jeg var først en sommer i Tyskland og passede heste. Bagefter tog jeg til Bruxelles og var aupairpige der i et år. Vinteren efter tog jeg på Uldum Højskole. Fire pragtfulde måneder, hvor højskolen fik så meget "bid" i mig, at jeg nu er med i Uldum Højskoles elevforening og i skolens styrelse.

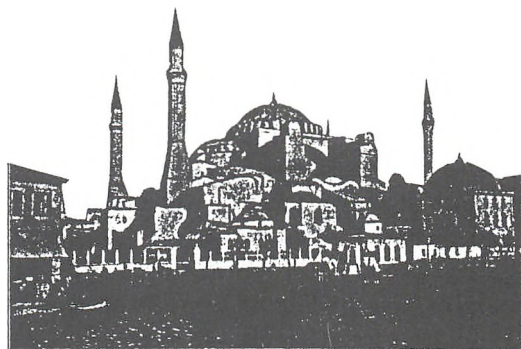
Statskundskabsstudiet bragte mig så her til Århus. - Jeg er nu igang med det 5. studieår, og er i øjeblikket mest optaget af miljøpolitik, landbrugspolitik - og konflikterne mellem disse.

Men tiden her i Århus har ikke kun været præget af studier. De 2 første somre tilbragte jeg i Nord-Afrika, især Tunesien. Jeg boede hos arabiske familier, oplevede turistbyer, ørkenen og konflikten mellem den "traditionelle" arabiske tilværelse og den "moderne vestlige" tilværelse.

Det var barskt ind i mellem, og stillede spørgsmål også til vores egen kultur.

De 2 sidste somre har jeg også tilbragt i udlandet, da jeg har arbejdet som rejseleder for et dansk selskab, der laver campingferier.

Jeg var 3½ måned i Syd-Frankrig i 1986, og tilsvarende i Italien,

tæt ved Venedig, i år.

Rejselederjobbet er en god afveksling fra studiet, og giver nogle erfaringer, da det er meget selvstændigt. Jeg har haft god brug for den sangstemme, jeg fik udviklet under morgensangen på Friskolen. Der skulle lidt mod til første gang jeg sang for til en grillaften med 120 mennesker! Et spændende job, men også hårdt ustandselig at være omgivet af så mange mennesker.

Og nu er jeg så tilbage til studierne i Århus.

Jeg har ikke fast kontakt med nogen fra min gamle klasse, men ved, at Peter Kongstad netop er startet på Arkitektskolen her i Århus. Mads Quistgaard besøgte jeg i København for snart 2 år siden, da var han ved livgarden. Så det bliver spændende at se om der er livstegn fra andre i årsskriftet.

De bedste hilsner til alle

Mette Berg Olsen

"Bakkehuset", Viborgvej 112,

8210 Århus V - tlf. 06 15 05 49

den 5. oktober 1987

Hej andre gamle elever og hvem der ellers læser dette!

Det kan man kalde en glædelig overraskelse, at få en hilsen fra den "næsten for længst glemte" efterskole. Det var da en herlig ide, sådan senere at læse hvad I andre har bedrevet og er endt med indtil videre. Det glæder jeg mig til! Men øhh! Det kan nu altså godt være noget af en opgave. Jeg har hverken været på eventyrrejse gennem Sydamerika, fået loo børn eller oplevet noget der ligner.

Nogle af jer kan måske huske ham den ægte fynbo, fra året før vi gik ud: Jan Koch Larsen? Jo, jo vi flyttede sammen og boede i Helsingør. Han var i militæret og jeg blev malerlærling efter at have prøvet lidt af hvert. Blandt andet ironisk nok økonomilærling, som ikke var noget for mig. Men den der ungdomsforlovelse holdt jo altså ikke, og hvad der senere er sket med Jan ved jeg ikke. Da det ikke var helt så let at finde et sted at bo, flyttede jeg til Sverige hos noget familie og gik på malerskole i Hillerød.

På et tidspunkt brevvekslede jeg med Lilian Bech, som er datter af skolens sekretær. Vi sad ved siden af hinanden i timerne dengang vi gik i skole. Men brevskriveriet holdt vist op fordi vi alligevel ikke havde råd og/eller tid til at mødes.

I Helsingør fik jeg så min egen lille lejlighed og blev færdiguddannet malersvend. Men det var nu heller ikke lige min kop te!. Så efter at have været på værftet som maler i ca. 1 år blev jeg arbejdsløs. Jeg daskede rundt og gik på lidt kurser og prøvede igen lidt forskellige jobs. Allerhelst ville jeg gå i skole igen, men havde ikke rigtig mod på det. Så blev jeg i 1984 gift med selvfølgelig verdens bedste mand, og er nu igang med nogle HF fag. Jeg håber på med tiden at blive socialrådgiver. Det er med dårlig løn og ligeså med arbejdsforholdene, men det er nu hvad jeg kunne tænke mig. Og det er oven i købet et meget gammelt ønske. En dag i 1986 i toget på vej hjem fra skole i København stødte jeg på Patrizia! Jeg var ikke helt sikker, det var ret så underligt så lang tid efter og så spørge: "Er det dig?" Men den var go' nok! Vi sås så nogle gange efter at have udvekslet telefonnumre, men så ebbede det ud igen. Når jeg sådan sidder og skriver, dukker en masse gode minder frem i hukommelsen. Det er helt rart, og jo ikke ligefrem noget man sådan går og tænker på hver dag.

Det var så en masse "jeg-fortællinger". Det bliver enormt spændende at se hvem og hvor mange der nu sender brev til dette årsskrift, og hvad I forskellige har bedrevet, og det kunne måske også være sjovt at mødes igen?

De kærligste hilsner fra
Monica Bruun (Olsen)
Piskesmældet 6
3000 Helsingør

Roskilde, den 11. november 1987

Til Glamsbjerg Fri- og Efterskole

Først vil jeg sige tak for brevet, det var en sjov ting.

Jeg kan fortælle, at efter skolen hos jer, gik jeg i lære, som frisør og blev færdig i 1980; men efter et par år i den branche, havde jeg fået nok, og stoppede. Jeg var så arbejdsløs i en tid, men fik så arbejde, på en plastic-fabrik, til den formidable løn af 63 kr. i timen, på fast nathold.

Det holdt jeg til i 1½ år, så var det for kedeligt, for dårligt lønnet, og alt for uorganiseret. Inden jeg stoppede, havde jeg fået andet arbejde, på Rock-wool - i Hedehusene. Der startede jeg på week-endarbejde; men er nu på 3.skift, i driftkontrollen, hvor vi kontrollerer, om de krav, der er stillet til ulden, også overholdes. Nå, det var den arbejdsmæssige side.

I 1979 mødte jeg min mand Lars, som jeg har 2 børn med, en dreng fra 9/7 1981, og en pige fra 6/7 1982 (Rasmus og Signe).

Vi bor i ejerlejlighed i Roskilde, og er meget glade for det.

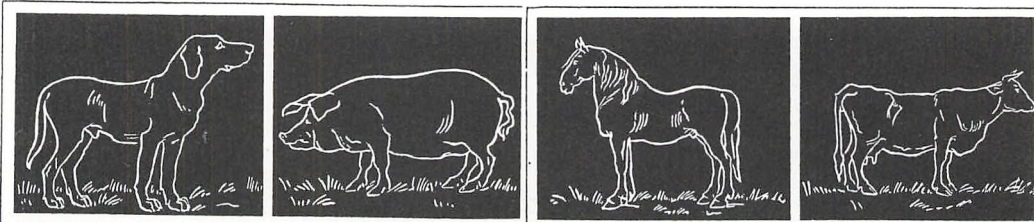
Alt i alt er vi en lille travl familie; med to skolesøgende børn. Det må siges at være en ganske almindelig gennemsnitsfamilie i Danmark.

Desværre ryger forbindelserne jo med de kammerater man havde på skolen. Så kontakt har jeg faktisk ikke haft med nogen.

Jeg vil slutte for denne gang, og sende en hilsen til alle elever fra 1977/78.

Kærlig hilsen

Ulla Olsen
Roskildevænge 23
4000 Roskilde

Esbjerg, den 12.10.1987

Kære gamle skole

Utroligt at man 10 år efter året på Glamsbjerg, stadig må erkende at man sidder på skolebænken. Sådan var min første tanke efter gennemlæsning af brevet fra jer. Men heldigvis er det også kun den halve sandhed.

Lad mig starte ved begyndelsen. Som så mange unge i 1978 skulle jeg på gymnasiet, men på det tidspunkt havde jeg reelt nok ikke mere lyst til at gå i skole, så efter et par år på gymnasiet holdt jeg. Heldigvis fik jeg kort tid efter en læreplads som maskinarbejder. Efter endt læretid kom jeg på byens skibsværft, men tiderne var som de er, og værftet gik konkurs. Jeg gik arbejdsløs et stykke tid, fandt ud af at det ikke gik og startede på et adgangskursus på Esbjerg Teknikum, hvor jeg nu læser til maskiningeniør, det bliver jeg færdig med i 1989.

Midt i alt denne skiftende uddannelse og arbejde har jeg også haft tid til at finde mig en kone. Vi har nu været gift i 4 år og har en datter på 2 år. Der skulle efter sigende være en mere på vej, forventet ankomst ca. 1. december i år.

Alt i alt går det altså mig udmærket.

Med venlig hilsen

Peter Andreasen

Fyrparken 32 II tv, 6710 Esbjerg V

Tlf 05 15 58 67

67.

Da jeg gik ud af skolen oppe ved jer tog jeg 10. klasse på Nr. Broby Fri- og Efterskole. Derefter gik der nogle måneder med at holde ferie og vente på at få svar på om jeg kunne komme i lære. Der kom svar 2 måneder før jeg skulle starte. Så den 4/8 1980 kom jeg i lære som smed og maskinarbejder på Assens Sukkerfabrik, det var jeg meget glad ved, og det var meget interessant, det tog 3½ år - jeg blev udlært den 3/2 1984. Så gik jeg som svend i godt en måned, efter det skulle jeg ind og aftjene min værnepligt ved fynske livregiment, og det var en hel anden måde at arbejde på, men det var både interessant og sjovt på sin egen måde. Det varede 9 måneder, mens jeg var derinde flyttede jeg til Odense, hvor jeg bor stadigvæk i en lejlighed.

Fra den 1/12 1984 til den 17/2 1985 gik jeg arbejdsløs, og det var den mest kedelige tid jeg har oplevet, jeg søgte arbejde alle mulige og umulige steder. Så lykkedes det at få arbejde på Dalum Papirfabrik, den 17/2 1985 til den 1/4 1987. Så begyndte jeg at arbejde som gasbetonmontør hos P.E. Gasbeton Montage i Årup. Der var jeg i 2 måneder, efter det begyndte jeg at arbejde for Glamsbjerg Tømrer- og Snedkerforretning, hvor jeg også stiller Gasbeton op, og der arbejder jeg endnu.

Med venlig hilsen

Per Snell

Dalumvej 49, 5250 Odense SV

UDGÅEDE ELEVER

UDGÅEDE ELEVER JUNI 1987

9. a

Mette Borregaard Andersen, Flittig Lisevej 12, Bellinge, 5250 Odense SV
Peter Brink Andersen, Rosenvænget 26, 5620 Glamsbjerg
Dorte Brunslev, Ebberupvej 13, Voldtofte, 5620 Glamsbjerg
Karin Clausen, Sydmarksvej 23, 5690 Tommerup
Kasper Lezuik Hansen, Køng Højskole, 5620 Glamsbjerg
Anita Schmidt Nielsen, Solevadvej 33, 5690 Tommerup
Mette Sys Nielsen, Flittig Lisevej 30, 5250 Odense SV
Tina Hollemann Pedersen, Hybenvænget 14, 5620 Glamsbjerg
Mads Thomassen, Langstedvej 30, Langsted, 5690 Tommerup

9. b

Kaspar Brandt, Sivendal, Langerod 13, 5620 Glamsbjerg
Michael Dyrmann, Hybenvænget 5, 5250 Odense SV
Anne K. Hansen, Stadionvej 115, 5200 Odense V
Hanne Skjellerup Hansen, Krengerupvej 92, Nårup, 5690 Tommerup
Michael B. Hansen, Odensevej 31, Verringe, 5690 Tommerup
Sidsel Helner, Herredsbjergvej 15, 5683 Haarby
Johnny Kyll E. Jensen, Ellevangen 11, 5683 Haarby
Lars Knudsen, Dærupvej 53, 5620 Glamsbjerg
Henrik Mortensen, Frøbjergvej 102, 5560 Aarup
Jesper Nielsen, Flittig Lisevej 9, 5250 Odense SV
Martin Grønvald Nielsen, Åløkken 56, 5250 Odense SV
Mette S. Nikolajsen, Violvej 1, Verringe, 5690 Tommerup

UDGÅEDE ELEVER JUNI 1987

10. klasse

Kamilla Bloch, Søllestedvej 36, 5620 Glamsbjerg
Claus Kongstad Christiansen, Holtevej 40, 5620 Glamsbjerg
Nils Fagerberg, Høedvej 5, Voldtofte, 5620 Glamsbjerg
Martin Forssling, Alleen 6, Løgismose, 5683 Haarby
Michael Sjødsholm, Lærkevej 9, 5620 Glamsbjerg
Pia N. Bæk Hansen, Violvej 5, Verringe, 5690 Tommerup
John Jensen, Flittig Lisevej 56, 5250 Odense SV
Lone Jensen, Kastanievej 8, Verringe, 5690 Tommerup
Bjarne Johansen, Fredensvej 11, 5620 Glamsbjerg
Jørgen Johansen, Fåborgvej 75, 5620 Glamsbjerg
Heidi Lyshøj Larsen, Dærupvej 50, 5620 Glamsbjerg
Troels K. Larsen, Vestermarksvej 70, Fangel, 5260 Odense S
Gitte V. Møller, Odensevej 23, Verringe, 5690 Tommerup
Lars K. Nielsen, Glenshøjparken 50, 5620 Glamsbjerg
Lis Irene Olsen, Odensevej 49, Verringe, 5690 Tommerup
Flemming Pedersen, Flittig Lisevej 19, 5250 Odense Sv
Thomas Petersen, Glenshøjparken 64, 5620 Glamsbjerg
Klaus Schmidt, Sædekildegårdsvej 61, Bellinge, 5250 Odense SV
Ole Volder, Fuglekildevej 69, Verringe, 5690 Tommerup
Jakob Øskov, Engblommevej 5, Bellinge, 5250 Odense SV

Ekrem Akcay, Vollsmosealle 106, st.th., 5240 Odense NØ
Gitte Andersen, Filosofgangen 11, 5 tv, 5000 Odense C
Søren Andersen, Selsbjergvej 22 A, 7120 Vejle Øst
Claus Bondesen, Hajstrugade 41, Øsby, 6100 Haderslev
Marianne Boss, Ålekrogen 4, Balka, 3730 Nexø
Maria J. Baasch, Kanefarten 3, 5270 Odense N
Lars Obel Christensen, Jupitervænget 6, 5210 Odense NV
Morten S. Christiansen, Charles Roos Vænget 29, 5270 Odense N
Maibritt Engelbrecht, Mosevang 6, 6400 Sønderborg
Per Eriksen, Kirketoften 12, Søllinge, 5750 Ringe
Arete Maria Falkesgaard, Skovhaverne 49, 5683 Haarby
Susanne Fjordside, Spåbækvej 9, 6973 Ørnholm
Charlotte Gabs, Åhaven 8, 5270 Odense N
Thomas Thingholm Greve, Troelsevej 155, 5491 Blommenslyst
Thomas Hammer, Agerbakken 12, Ollerup, 5762 Vester-Skerninge
Katja Hampenberg, Vollsmosealle 548, 5240 Odense NØ
Jens Boman Hansen, Landesøvej 177, 5462 Morud
Jonny Grønfeldt Hansen, Esben Snæres Vænge 15, 5000 Odense C
Lars-Ole Hansen, Havndrupvej 5, 5750 Ringe
Sanne Hedegaard Hansen, "Kildegård", Østergade 11, 6640 Lunderskov
Torben Hansen, Kosterlevvej 38, 5471 Søndersø
Jan Heldarskard, Humlebivænget 81, 5260 Odense S
Ivan Husman, Åvangen 17, Kirkeby, 5771 Stenstrup
Jens A. Høgnesen, Rismarksvej 42 A, 5200 Odense V
Gitte Israelsen, Blåbærvænget 6 B, 5856 Ryslinge
Sonny Jensen, Maglelund 14, 2660 Brøndby Strand
Søren Jensen, Smørvråvej 3, 5462 Morud
Jens Tækker Jepsen, Box 118, 3922 Nanortalik
Lisbeth Johnsen, Slagstrupvej 20, 5471 Søndersø
Karsten Risskov Jørgensen, Overgade 1, Skalbjerghøj, 5492 Vissenbjerg
Majbritt Jørgensen, Bjarkevej 5, st.tv. 5200 Odense V
Majbritt Twistmann Jørgensen, Lange Gyde 11, Snave, 5683 Haarby
Tomas Kristensen, Kapellanstræde 10, 5600 Faaborg
Mikael Høj Larsen, Hyldehaven 21, 5450 Otterup
Tais Gorm Larsen, Neder Hollufvej 28 D, 5220 Odense SØ

Pia Lorentsen, Hestehavevej 2, 5792 Årslev
Thomas Lærche, Grundtvigsvej 44, 5230 Odense M
Malene Løvgreen, Banepladsen 5, 5772 Kværndrup
Signe Holm Madsen, Møllevej 22, 5600 Faaborg
Jacob Fischer Michelsen, Pomosavej 33, 5270 Odense N
Annemette Haubjerg Mortensen, Østerballevej 57, 5450 Otterup
Lars Kappel Mortensen, Pilehaven 38, 5610 Assens
Malene Joseffa Mortensen, Birkevænget 1, 5792 Årslev
Michael Kappel Mortensen, Pilehaven 38, 5610 Assens
Gry Selchau Nancke, Østerbrogade 17 A, 5600 Faaborg
Søren Nellemann-Poulsen, Kløvervej 24, Sdr. Nørå, 5792 Årslev
Brian Nielsen, Saugstedlund 84, 5600 Faaborg
Heidi Halkjær Nielsen, Byparken 65 st.tv., 5700 Svendborg
Lise Juhl Nielsen, Engdraget 2, 5792 Årslev
Steen Gravergård Nielsen, Rosenvænget 6, 5464 Brenderup
Anja Nørhave, Dyrhøjvej 4, Uglebjerg, 5620 Glamsbjerg
Gitte Nøttrup, Vester Alle 2, 5250 Odense SV
Rikke Olsen, Klostermosevej 4, 3070 Snekkersten
Alice Kellebjerg Pedersen, Krogagervej 20, 7100 Vejle
Brian Bøge Pedersen, Kædebyvej 5, 5932 Humble
Christina Pedersen, Asylgade 50, 4000 Roskilde
Kenneth Pedersen, Nøråparken 39, 5792 Årslev
Martin Lindegaard Pedersen, Skjoldborgsvej 40, Næsby, 5270 Odense N
Steen Pedersen, Hedemarken 10, 5600 Faaborg
Vibeke Sejersten Pedersen, "Lundehøj", Græse Bygade 28, 3600 Frederikssund
Inger Pilgaard, Hobrovej 38, Rold, 9510 Arden
Niels-Christian Porskjær, Strandvejen 7, 5240 Odense Nø
Oliver J. Ranten, O/Gaden O/Vandet 34 B l.th., 1415 København K
Anne Rasmussen, Fåborgvej 21, 5762 Vester-Skerninge
Karin Rasmussen, Dalshuse 7, 5856 Ryslinge
Thomas Rasmussen, Kærbyholmvej 20, 5580 Nr. Aaby
Tina Friede Rasmussen, Reventlowsvej 42, 5000 Odense C
Mina Sakariassen, Tasiusaq, Upernavik
Allan Reimar Timm, Strandgårdsparken 103, 5600 Faaborg
Rune Torup, Østerbrogade 17 c, 5600 Faaborg
Chris Wandel, Odensevej 16, 5400 Bogense
Johnny Wintherberg, Christiansgade 47, 5000 Odense C
Marianne S. Winther, Vibevej 7, Ulbølle, 5762 Vester-Skerninge
Erik Zoega, Tangmosen 10, Strib, 5500 Middelfart

REGNSKAB

GLAMSBJERG FRI- OG EFTERSKOLE
ELEVFORENINGEN

REGNSKAB 1986/87

Indtægter:

Overført fra 1985/86	983,45
Elevefest 1986:	
Giro	3.920,00
Kontant	2.170,00
Festskrift	4.500,00
Årsskrift 1986	7.175,00
Rente (giro) 15/1	<u>43,41</u>
	<u>18.791,86</u>

Udgifter:

Betalt til skolen (elevfest 1986):	
Giro	6.500,00
Kontant	2.170,00
Betalt til skolen (årsskrift 86)	8.800,00
Blanketter (giro)	580,72
Gave til skolen (indvielse af sal)	<u>399,00</u>
	<u>18.449,72</u>

Indtægter	18.791,86
Udgifter	<u>18.449,72</u>
<u>At overføre til 1987/88:</u>	<u>Kr. 342,14</u>

Regnskabet er revideret af Evald Jakobsen.

Sammengået og fundet i orden
E. Jakobsen

77.

INDHOLD

	Side
Siden sidst	3
Tre gange 25 års jubilæum	6
Kampen mellem aser og vaner	15
Om lærer Andersen	20
Nordkap retur	24
En anden verden og dog den samme	38
Om skolens nybygning	44
Tale ved indvielsen af nye bygninger	47
Tale ved 50'års jubilærers sammenkomst	
En julehilsen til gamle elever	52
Skolens bestyrelse	54
Elevforeningen	55
Formandens beregning	56
Elevforeningens bestyrelse	58
Hilsen fra gamle elever	59
Breve fra 10-års jubilarer	62
Udgåede elever	69
Elevforeningens regnskab	77

